

UZASADNIENIE

W dniu 19 czerwca 2018 r. w Dzienniku Urzędowym UE opublikowana została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 maja 2018 r. *zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE* (dalej, jako dyrektywa 2018/843 lub 5AMLD). Ramy prawne Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oparte są przede wszystkim na Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. *w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE* (dalej, jako dyrektywa 2015/849 lub 4AMLD).

Impulsem do podjęcia inicjatywy związanej z nowelizacją dyrektywy 2015/849 była m.in. analiza działań podjętych w celu sfinansowania zamachów terrorystycznych, które miały miejsce we Francji oraz Belgii. Komisja Europejska w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 lutego 2016 r. *w sprawie planu działania na rzecz skutecznego zwalczania finansowania terroryzmu* zobowiązała się do przedstawienia inicjatywy dotyczącej nowelizacji 4AMLD, jako kluczowego elementu planu na rzecz poprawy zwalczania finansowania terroryzmu. Asumpt do nowelizacji dyrektywy 2015/849 dały również informacje ujawnione w tzw. „dokumentach panamskich”, wskazujące na słabe punkty światowego systemu finansowego. Celem dyrektywy 2018/843 jest taka modyfikacja unijnych ram prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, która pozwoli na zwiększenie transparentności przepływów finansowych dokonywanych w systemie finansowym, a co za tym idzie na skuteczniejsze funkcjonowanie organów odpowiedzialnych za detekcję środków finansowych pochodzących z działalności o charakterze przestępczym lub służących finansowaniu działalności terrorystycznej.

Rozwiązania zawarte w 5AMLD, służące realizacji tego celu obejmują: (1) doprecyzowanie przepisów dotyczących działań podejmowanych przez podmioty zobowiązane w odniesieniu do relacji związanych z państwami trzecimi wysokiego ryzyka; (2) poprawę wykrywania transakcji podejrzanych wykonywanych przy użyciu walut wirtualnych; (3) ograniczenie wykorzystania anonimowych instrumentów przedpłaconych; (4) poprawę dostępu jednostek analityki finansowej do informacji pozostających w dyspozycji podmiotów zobowiązanych

oraz zwiększenie możliwości wymiany tych informacji; (5) stworzenie uprawnionym organom możliwości szybkiego dostępu do informacji o tożsamości posiadaczy rachunków bankowych oraz płatniczych; (6) zwiększenie transparentności informacji o beneficjentach rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym oraz porozumień prawnych.

Przepisy krajowe regulujące przeciwdziałanie praniu pieniędzy zawarte są przede wszystkim w ustawie z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1115, z późn. zm.) (dalej, jako ustawa o p.p.p.f.t.). Prawidłowa transpozycja do krajowego porządku prawnego wymogów prawa unijnego wynikających ze zmienionej przez 5AMLD, dyrektywy 2015/849 wymaga nowelizacji ustawy o p.p.p.f.t., a także niektórych innych ustaw, czemu dedykowany jest przedmiotowy projekt *ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz niektórych innych ustaw* (dalej, jako projekt). W projekcie zawarto także przepisy, których celem jest poprawa funkcjonowania elementów krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu nie wynikających bezpośrednio z wymogów prawa Unii Europejskiej.

Art. 1 pkt 1 lit. a dyrektywy 2018/843 zostanie transponowany do krajowego porządku prawnego poprzez modyfikację brzmienia **art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy o p.p.p.f.t.** Zgodnie z przepisem dyrektywy 2018/843 obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu ciążyć powinny nie tylko na biegłych rewidentach, zewnętrznych księgowych oraz doradcach podatkowych, ale również na innych osobach świadczących w ramach prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej usługi obejmujące świadczenie porad w sprawach podatkowych. Należy zauważyć, że zakres usług, których świadczenie powodować będzie nabycie statusu *instytucji obowiązanej* mieści się w zakresie czynności doradztwa podatkowego wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. *o doradztwie podatkowym* (Dz. U. z 2019 r. poz. 283). Zawodowe wykonywanie tych czynności jest zastrzeżone wyłącznie dla podmiotów uprawnionych w rozumieniu ustawy *o doradztwie podatkowym*, a wykonywanie tego rodzaju czynności przez osoby nieuprawnione, zagrożone jest sankcją karną, przewidzianą w art. 81 tej ustawy. Prawidłowa transpozycja przepisów dyrektywy 2018/843 wymaga jednak, nadania statusu instytucji obowiązanej również tym przedsiębiorcom, którzy świadczą usługi doradztwa podatkowego, nie będąc wpisanym na listę doradców podatkowych.

Zmiana w **art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o p.p.p.f.t.** jest zmianą o charakterze technicznym. Pośrednicy nieruchomości są instytucjami obowiązanyymi na podstawie obecnie

obowiązujących przepisów. Zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej przywołany zostanie pełen tytuł ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*.

Transpozycja do prawa krajowego art. 2 ust. 1 lit. c dyrektywy 2018/843, modyfikującego art. 2 ust. 1 pkt 3 4AMLD, poprzez dodanie do niego liter „i” oraz „j” nastąpi poprzez nowelizację **art. 2 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** polegającą na dodaniu **pkt 24a**. Przepis 5AMLD zakłada nadanie statusu podmiotu zobowiązanego osobom prowadzącym handel dziełami sztuki lub występującym w charakterze pośredników w handlu dziełami sztuki, w tym gdy handel taki jest prowadzony przez galerie sztuki i domy aukcyjne, jeżeli wartość transakcji lub szeregu powiązanych transakcji wynosi co najmniej 10 000 EUR oraz osobom przechowującym dzieła sztuki, prowadzącym handel dziełami sztuki lub występującym w charakterze pośredników w handlu dziełami sztuki, gdy działalność taka prowadzona jest przez wolne porty, jeżeli wartość transakcji lub szeregu powiązanych transakcji wynosi co najmniej 10 000 EUR. Ze względu na brak definicji legalnej dzieła sztuki, w celu precyzyjnego określenia zakresu podmiotowego art. 2 ust. 1 pkt 24a ustawy o p.p.p.f.t. w projekcie zdecydowano się na odwołanie do przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług* (Dz.U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.) i precyzyjne wskazanie przedmiotów, kwalifikowanych jako dzieła sztuki na potrzeby określenia statusu danego przedsiębiorcy, jako instytucji obowiązanej. Ponadto, podjęto próbę doprecyzowania, wskazanego, lecz niezdefiniowanego w dyrektywie 2018/843 pojęcia „wolne porty”. Wolne porty to rodzaj strefy wolnocłowej, gdzie towary, w tym towary o znacznej wartości takie jak dzieła sztuki mogą być przechowywane przez nielimitowany okres, bez obowiązku uiszczenia podatków lub ceł. Najbardziej znane wolne porty zlokalizowane są na terytorium Szwajcarii. Financial Action Task Force (dalej, jako FATF) w opublikowanym w 2010 r. raporcie stwierdziła, że wolne porty ze względu na niedostateczne przepisy bezpieczeństwa, słabe inspekcje i nadzór mogą być wykorzystywane do prania pieniędzy oraz finansowania działalności o charakterze terrorystycznym. Zauważyć przy tym należy, iż wprowadzony przepis zmierza do objęcia regulacją między innymi przedsiębiorców, którzy oferują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi pośrednictwa w obrocie dziełami sztuki, które znajdują się na terenie wolnych portów zlokalizowanych przykładowo w Szwajcarii, Luksemburgu czy Szanghaju. Jednocześnie zdefiniowanie wolnego portu jedynie poprzez odniesienie do mającego zbliżony zakres znaczeniowy, funkcjonującego w prawie unijnym terminu „*wolnego obszaru celnego*”, byłoby w tym zakresie niewystarczające. Dyrektywa 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, odnosząc się do działalności prowadzonej z wykorzystaniem wolnego portu, nie ogranicza zakresu tej działalności do wolnych portów funkcjonujących na terytorium Unii Europejskiej.

Ograniczenie takie byłoby wręcz sprzeczne z celami dyrektywy. Tymczasem pojęcie wolnego obszaru celnego, jako uregulowane w art. 243 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r., ustanawiającego unijny kodeks celny, odnosi się do obszaru wyznaczonego z obszaru celnego Unii Europejskiej. Tym samym konieczne było w art. 2 ust. 1 pkt 24a ustawy o p.p.p.f.t. opisanie zakresu znaczeniowego wolnego portu, tak by nie ograniczać jego rozumienia jedynie do obszarów o specjalnym statusie celnym, znajdujących się na terytorium Unii Europejskiej.

Art. 3 ust. 6 lit. b dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, rozszerzył zakres definicji *beneficjenta rzeczywistego trustu*, wprost wskazując, iż za beneficjentów rzeczywistych uznać należy wszystkie osoby wskazane w pkt (i) - (v). Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t., beneficjentem rzeczywistym jest osoba fizyczna lub osoby fizyczne spełniające kryteria w tym punkcie wskazane, co poprzez zastosowanie liczby mnogiej („*osoby fizyczne*”), nakazywało ustalanie wszystkich osób spełniających w danym podmiocie kryteria uznania za beneficjenta rzeczywistego. Reguła ta miała zastosowanie również w odniesieniu do beneficjentów rzeczywistych trustu. Niemniej należy zauważyć, iż w praktyce pojawiają się wątpliwości, czy wystarczające jest poprzestanie na zidentyfikowaniu jednego beneficjenta rzeczywistego przez instytucję obowiązana. W związku z powyższym zasadne stało się wprowadzenie przepisu, który w sposób przejrzysty oddawałby cele dyrektywy 2015/849, sprowadzające się do prawidłowego i pełnego ustalenia wszystkich beneficjentów rzeczywistych. Co za tym idzie w **art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t.** zmieniono definicję *beneficjenta rzeczywistego*, poprzez kategorię wskazanie, iż za beneficjenta rzeczywistego uznaje się „*każdą osobę fizyczną*” spełniającą kryteria wskazane w tym punkcie.

Jednocześnie w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o p.p.p.f.t. zmieniono tiret czwarty, poprzez dodanie rozwinięcia, zgodnie z którym jako beneficjenta rzeczywistego trustu, poza beneficjentem (osobą czerpiącą korzyści z trustu), rozumie się również grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust (gdy nie można określić osób fizycznych czerpiących korzyści z danego trustu). Nowelizacja art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b tiret czwarty ustawy o p.p.p.f.t. wynika z dostosowania treści tego artykułu do treści art. 3 ust. 6 lit. b pkt (iv) dyrektywy 2015/849. Wskazać należy, iż trusty, jako porozumienia prawne nieuregulowane w prawie polskim, jednocześnie występujące w regulacjach innych państw, mogą przybierać wiele form, niejednokrotnie istotnie się od siebie różniących. Konsekwencją tego jest możliwość powołania trustu, dla którego nie wskazano żadnych osób fizycznych czerpiących z niego korzyści, nie można zatem wskazać osób fizycznych będących beneficjentami trustu. W

takim przypadku mogą zostać przewidziane zapisy regulujące, na rzecz jakiej grupy osób mogą zostać przekazane fundusze czy też korzyści z trustu. Przykładowo wskazać można trust, zgodnie z którym korzyści płynące z działalności prowadzonej przez trust będą wypłacone na rzecz pełnoletnich dzieci założyciela trustu. W przypadku gdy założyciel ma pięcioro dzieci w wieku poniżej 10 roku życia, nie ma możliwości jednoznacznego wskazania beneficjentów trustu, ponieważ liczba osób czerpiących korzyści z trustu może ulec zmianie, ze względu na śmierć dziecka przed osiągnięciem pełnoletności lub z uwagi na urodzenie się kolejnych dzieci, które po osiągnięciu pełnoletności staną się beneficjentami. W takiej sytuacji jako beneficjenta rzeczywistego wskazać należy grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust, co zostało przewidziane w znowelizowanym art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b tiret czwarty ustawy o p.p.p.f.t.

W związku ze zmianą treści definicji beneficjenta rzeczywistego uznano za zasadne dostosowanie treści art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o p.p.p.f.t. do brzmienia art. 3 ust. 6 lit. c dyrektywy 2015/849, poprzez **dodanie tiretu szóstego**. Art. 3 ust. 6 lit. c dyrektywy 2015/849 wskazuje osoby uznawane za beneficjentów rzeczywistych porozumień prawnych podobnych do trustów, poprzez określenie ich jako osoby fizyczne zajmujące stanowiska równoważne ze stanowiskami, o których mowa w lit. b tego ustępu (odnoszącej się do beneficjentów rzeczywistych trustów). Zauważyć należy, iż w polskim porządku prawnym nie zostały uregulowane trusty, w związku z czym definicja trustu znajdująca się w art. 2 ust. 2 pkt 24 ustawy o p.p.p.f.t. ma charakter opisowy. Jednocześnie ze względu na brak możliwości utworzenia trustu na gruncie polskiego porządku prawnego, definiowanie porozumień prawnych podobnych do trustów musiałoby się wiązać z koniecznością oparcia definicji takiego porozumienia na opisowej definicji trustu. W związku z przedstawionym problemem definicyjnym, podczas prac nad ustawą o p.p.p.f.t. postanowiono nie definiować osobno porozumień prawnych podobnych do trustów, tworząc jednocześnie szeroką pojęciowo definicję trustu, tak by potencjalne porozumienia prawne podobne do trustów (w rozumieniu dyrektywy 2015/849) objęte były definicją trustu. W konsekwencji takiego stanu rzeczy, uwzględnienie w ustawie o p.p.p.f.t. postanowień art. 3 ust. 6 lit. c dyrektywy 2015/849 wiązało się z koniecznością dodania tiretu szóstego do art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o p.p.p.f.t., wskazującego na możliwość uznania za beneficjenta rzeczywistego trustu osoby fizycznej „o uprawnieniach lub obowiązkach równoważnych do określonych w tiret od pierwsze do piąte”. Wprowadzenie tego zapisu jest konieczne ze względu na szeroki katalog regulowanych prawem obcym trustów lub porozumień prawnych podobnych do trustów, w których niejednokrotnie nie będzie stanowiska „powiernika”, ale będzie stanowisko o równoważnych uprawnieniach.

W celu uniknięcia wątpliwości co do prawidłowości uznania za beneficjenta rzeczywistego osoby zajmującej takie stanowisko, konieczne było wprowadzenie art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. b tiret szósty ustawy o p.p.p.f.t.

Jednocześnie w ramach nowelizacji art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t., podjęto decyzję o *zmianie definicji beneficjenta rzeczywistego*, poprzez **usunięcie z lit. a – c zwrotów wiążących beneficjenta rzeczywistego z pojęciem „klienta”**. Ścisłe związanie pojęcia beneficjenta rzeczywistego z pojęciem klienta zostało uznane za niepożądane ze względu na możliwość przyjęcia interpretacji zakładającej, iż dany podmiot nie ma beneficjenta rzeczywistego do momentu skorzystania z usług instytucji obowiązanej (w którym to momencie stałby się klientem tej instytucji zgodnie z definicją z art. 2 ust. 2 pkt 10 ustawy o p.p.p.f.t.). Zmiana definicji beneficjenta rzeczywistego wpłynie na lepsze dostosowanie prawa polskiego do postanowień art. 3 ust. 6 lit. a-c dyrektywy 2015/849, które nie posługują się zwrotem „klient”.

Nowelizacja definicji „grupy” zawartej w art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy o p.p.p.f.t. zmierza do usprawnienia wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi członkami grupy w rozumieniu art. 3 pkt 15 dyrektywy 2015/849. Dotychczasowa wersja definicji grupy zawarta w ustawie o p.p.p.f.t., odnosząca się do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*, nie znajdowała pełnego zastosowania do członków grup mających siedzibę w różnych państwach członkowskich. Dyrektywa 2015/849 w definicji grupy znajdującej się w art. 3 pkt 15, odnosi się do związków zachodzących pomiędzy członkami grupy, opisanych w art. 22 dyrektywy 2013/34/UE. Implementacja art. 22 dyrektywy 2013/34/UE przez poszczególne państwa członkowskie każdorazowo sprowadza się do stworzenia definicji grupy na gruncie porządku prawnego danego państwa, co nie gwarantuje zapewnienia pełnej wymiany informacji pomiędzy członkami grupy w ramach celów określonych przez dyrektywę 2015/849. Konieczne stało się zatem odesłanie do art. 22 dyrektywy 2013/34/UE wprost w definicji zawartej w art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy o p.p.p.f.t. Tym sposobem przyjęto definicję gwarantującą uznanie za członków grupy wszystkich podmiotów objętych definicją znajdującą się w dyrektywie 2015/849.

Art. 2 ust. 2 pkt 12a Uzupełnienie słownika wyrażeń ustawowych o definicję państwa członkowskiego obejmującego oprócz państw członkowskich Unii Europejskiej również państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a więc Islandię, Lichtenstein i Norwegię wynika z faktu, że dyrektywa 2015/849 jest tekstem mającym znaczenie dla EOG.

Art. 54 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, wprowadził obowiązek wyznaczenia osoby kontaktowej lub punktu kontaktowego, odpowiedzialnego za przyjmowanie wniosków o udzielenie informacji od jednostek analityki finansowej z innych państw członkowskich. W **art. 12 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** dodano pkt 9a, zgodnie z którym do zadań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej należy wymiana informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej, w tym prowadzenie punktu kontaktowego na potrzeby tej wymiany. Zauważyć należy, iż w dotychczasowym stanie prawnym, zadania te były faktycznie realizowane przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, przy czym wprowadzenie odpowiedniego przepisu wprost regulującego omawiane kwestie jest konieczne ze względu na wynikający z art. 54 dyrektywy obowiązek wskazania właściwego punktu kontaktowego. Należy również podkreślić, iż zadania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej obejmują wymianę informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej, przez co należy rozumieć zarówno jednostki z państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i jednostki z państw trzecich. W ramach nowelizacji do art. 12 ustawy o p.p.p.f.t. dodano ust. 5, w którym wprost wskazano, iż Generalny Inspektor Informacji Finansowej realizuje zadania jednostki analityki finansowej w rozumieniu dyrektywy 2015/849. Zapis ten czyni zadość wymaganiom bezpośredniego wskazania jednostki analityki finansowej, wynikającym z dyrektywy 2015/849. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t., organami informacji finansowej są minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz Generalny Inspektor Informacji Finansowej. Wskazanie wprost w art. 12 ust. 5 ustawy o p.p.p.f.t., iż to Generalny Inspektor Informacji Finansowej realizuje zadania jednostki analityki finansowej, było konieczne dla uniknięcia potencjalnych wątpliwości interpretacyjnych, co byłoby szczególnie niepożądane ze względu na międzynarodowy charakter działań realizowanych przez jednostki analityki finansowej.

Wymogi wynikające z art. 44 dyrektywy 2015/849, dotyczące nałożonego na państwa członkowskie obowiązku prowadzenia statystyk dotyczących funkcjonowania kluczowych elementów systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu zostały implementowane w **art. 14 ustawy o p.p.p.f.t.** Art. 1 pkt 27 5AMLD rozszerza zakres istotnych elementów takich systemów, dla których należy prowadzić stosowne statystyki. Transpozycja nowego brzmienia art. 44 dyrektywy 2015/849 zostanie przeprowadzona poprzez zmianę redakcji art. 14 ust. 2 pkt 13 (art. 44 ust. 2 lit. f dyrektywy 2015/849) oraz dodanie art. 14 ust. 2 pkt 16 ustawy o p.p.p.f.t. (art. 44 ust. 2 lit. e dyrektywy 2015/849). W wyniku dodania punktu szesnastego zakres sprawozdań przedstawianych corocznie przez Generalnego Inspektora zawierać będzie również informacje o środkach finansowych oraz zasobach ludzkich

pozostających w dyspozycji Generalnego Inspektora oraz innych organów odpowiedzialnych za kontrolę przestrzegania przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ponadto, w celu konkretyzacji zakresu zestawień statystycznych dotyczących wymiany informacji prowadzonej przez Generalnego Inspektora z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej (art. 44 ust. 2 lit. d dyrektywy 2015/849) doprecyzowano redakcją art. 14 ust. 2 pkt 12 ustawy o p.p.p.f.t. oraz dodano art. 14 ust. 2 pkt 12a. W celu wdrożenia do krajowego porządku prawnego wymogu wynikającego z art. 44 ust. 4 dyrektywy 2015/849 w nowym brzmieniu, znowelizowano art. 14 ust. 7 ustawy o p.p.p.f.t., w którym oprócz obowiązku publikacji sprawozdania, zawierającego wymagane dane statystyczne przewidziano obowiązek przekazania tego dokumentu Komisji Europejskiej.

Ponadto, w celu dokładnego oddania brzmienia art. 44 ust. 1 dyrektywy 2015/849 do art. 25 ustawy o p.p.p.f.t. dodano ustęp czwarty, zgodnie z którym informacje statystyczne zawarte w sprawozdaniu sporządzanym przez Generalnego Inspektora uwzględniane będą przy aktualizacji krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Zmiany przewidziane w **art. 29 ust. 1 pkt 8 i 9** ustawy o p.p.p.f.t. znajdują swoje źródło w przepisach art. 7 ust. 4 lit f oraz g dodanych do 4AMLD przez art. 1 pkt 4 lit. a dyrektywy 2018/843. Przepis ten rozszerza zakres przedmiotowy krajowej oceny ryzyka i wymaga uwzględnienia w tym akcie również informacji o strukturze instytucjonalnej krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, a także informacji o procedurach stosowanych w ramach tego systemu, a także informacji o zasobach ludzkich oraz środkach finansowych dedykowanych na poziomie krajowym na potrzeby przeciwdziałania praniu pieniędzy. Wymóg wskazania organów dedykowanych przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz obowiązujących je procedur zrealizowany został poprzez dodanie punktu ósmego, informacje dotyczące zasobów ludzkich oraz środków finansowych pozostających w dyspozycji tych organów gromadzone będą na podstawie punktu dziewiątego. Przepis **art. 29 ust. 1 pkt 7** ustawy o p.p.p.f.t. wynika z art. 44 ust. 1 4AMLD i precyzuje, że informacje o charakterze statystycznym dotyczące skuteczności funkcjonowania krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, gromadzone zgodnie z art. 14 ustawy o p.p.p.f.t. wykorzystywane są na potrzeby krajowej oceny ryzyka.

Art. 30 ust. 3 i 4 ustawy o p.p.p.f.t. wdraża do krajowego porządku prawnego przepisy art. 7 ust. 5 4AMLD w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 4 lit. b. dyrektywy 2018/843. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami krajowa ocena ryzyka podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie Ministerstwa Finansów, w związku z czym dokument jest

powszechnie dostępny. Pomimo tego, w celu precyzyjnej realizacji przepisów art. 7 ust. 5 dyrektywy 2015/849 nałóżono na Generalnego Inspektora Informacji Finansowej obowiązek przekazania oceny ryzyka Komisji Europejskiej, państwom członkowskim oraz europejskim urzędom nadzoru. Projektowany przepis, w odróżnieniu od wskazanego powyżej przepisu dyrektywy nie odnosi obowiązku przekazania do aktualizacji krajowej oceny ryzyka, gdyż z punktu widzenia przepisów ustawy o p.p.p.f.t. zaktualizowana ocena ryzyka stanowić będzie odrębną, nową krajową ocenę ryzyka. Należy podkreślić, że obowiązek publikacyjny przewidziany w przepisach ustawy o p.p.p.f.t. jest szerszy niż ten wynikających z przepisów prawa europejskiego. Publikacji podlega bowiem ocena ryzyka, z wyłączeniem części zawierającej informacje niejawne, a nie tylko jej streszczenie.

Art. 7 ust. 5 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 przewiduje również opcję przekazywania przez państwo członkowskie stosownych informacji do innego państwa członkowskiego prowadzącego ocenę ryzyka. Implementacja tego przepisu została przewidziana w **art. 30 ust. 4 ustawy o p.p.p.f.t.**, w którym umocowano Generalnego Inspektora Informacji Finansowej do przekazywania państwom członkowskim informacji mających znaczenie dla ich krajowych ocen ryzyka. Sytuacja taka dotyczyć może przykładowo informacji na temat wykorzystywaniu danego segmentu rynku finansowego państwa członkowskiego w procederze prania pieniędzy, o czym Generalny Inspektor Informacji Finansowej uzyskał wiedzę w związku z prowadzonymi sprawami.

Nowelizacja **art. 35 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** polegająca na dodaniu lit. c do pkt 2, nie wynika z przepisów dyrektywy 2015/849. W przepisie art. 35 ust. 1 pkt 2 lit. c nałożono na instytucje obowiązkane, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy o p.p.p.f.t., a więc na podmioty prowadzące działalność związaną z obrotem walutami wirtualnymi obowiązek stosowania środków bezpieczeństwa finansowego również w odniesieniu do transakcji okazjonalnych o równowartości 1000 euro lub większej przeprowadzanych z wykorzystaniem waluty wirtualnej. Przepis został wprowadzony w celu dostosowania przepisów ustawy o p.p.p.f.t. do wymagań wynikających ze znowelizowanych zaleceń FATF, a konkretnie do zapisów pkt 7(a) noty interpretacyjnej do zalecenia FATF nr 15, wskazującego sytuacje, w których na „dostawcach walut wirtualnych” ciążyć powinien obowiązek zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Nowelizacja art. 35 ust. 1 pkt 3 ustawy o p.p.p.f.t. doprecyzowuje przypadki, w których instytucje obowiązkane, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21 i 22 mają obowiązek zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Zmiana ta ma charakter techniczny i uwzględnia zakres w jakim na tych instytucjach obowiązkanych ciąży obowiązeki związane z przeciwdziałaniem poraniu pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu.

Zmiana **art. 35 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t.** wynika z art. 14 ust. 5 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 9 dyrektywy 2018/843 i sprowadza się do rozszerzania obowiązku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec dotychczasowych klientów instytucji obowiązanych do sytuacji, w których na instytucjach obowiązanych ciążył wynikający z przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. *o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami* obowiązek nawiązania kontaktu z takim klientem. Art. 1 pkt 9 lit. b dyrektywy 2018/843 modyfikuje brzmienie art. 14 ust. 5 dyrektywy 2015/849, zgodnie z którym na podmiotach zobowiązanych ciąży obowiązek stosowania środków należytej staranności nie tylko wobec nowych klientów, ale również wobec obecnych klientów. Art. 14 ust. 5 4AMLD został transponowany do krajowego porządku prawnego w art. 35 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t., zgodnie z którym instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego również w odniesieniu do klientów, z którym utrzymują stosunki gospodarcze, w szczególności gdy doszło do zmiany uprzednio ustalonego charakteru lub okoliczności stosunków gospodarczych. Przepis art. 35 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. zostanie uzupełniony o nową przesłankę, obligującą instytucje obowiązane do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, w przypadkach, gdy ciąży na nich wynikające z przepisów prawa zobowiązanie do skontaktowania się z klientem, w szczególności, gdy zobowiązanie takie wynika z przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. *o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami* (Dz.U z 2019 r. poz. 648, 694 i 730.). Odniesienie się do zobowiązania mającego swoje źródło w przepisach prawa jest konieczne, by uniknąć wątpliwości dotyczących aktualizacji obowiązku w przypadku wystąpienia obowiązku skontaktowania się z klientem wynikającego z postanowień regulaminów wewnętrznych lub z zawartych umów cywilnoprawnych.

Przepis art. 13 ust. 1 lit. a 4AMLD w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 8 dyrektywy 2018/43 konkretyzuje pojęcie rzetelnego i niezależnego źródła, z którego mają pochodzić dane, dokumenty lub informacje na podstawie, których podmiot zobowiązany stosuje wobec klienta środki należytej staranności obejmujące identyfikację klienta i weryfikację jego tożsamości. Przepisy prawa europejskiego, jako takie źródło uznają środki identyfikacji elektronicznej oraz odpowiednie usługi zaufania określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. *w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE* (Dz. Urz. UE L 257 z 28.08.2014, str. 73 z późn. zm.), a także wszelkie, inne bezpieczne, zdalne lub elektroniczne procesy identyfikacji regulowane, uznane, zatwierdzone lub przyjęte przez właściwe organy krajowe. Przepis ten zostanie wdrożony do krajowego porządku prawnego poprzez nowelizację **art. 37 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** Część przepisu

odwołująca się do środków identyfikacji elektronicznej oraz usług zaufania określonych w przepisach rozporządzenia 910/2014 zostanie wprost przeniesiona do przepisów ustawy o p.p.p.f.t. W celu wdrożenia części przepisu znowelizowanego art. 13 ust. 1 lit. a 4AMLD, obejmującej wskazanie „wszelkich innych bezpiecznych, zdalnych lub elektronicznych procesów identyfikacji regulowanych, uznanych, zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy krajowe” konieczne było odwołanie do służącej stosowaniu rozporządzenia 910/2014 ustawy z dnia 5 września 2016 r. *o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej* (Dz.U. z 2019 r. poz. 162 i 1590). Na gruncie przepisów tej ustawy, jako spełniające przesłanki określone w przepisach 4AMLD, należy uznać systemy identyfikacji elektronicznej przyłączone do węzła krajowego. Zgodnie z art. 21b ust. 1 ustawy *o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej* przyłączenie systemu identyfikacji elektronicznej do węzła krajowego dokonywane jest na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw informatyzacji, po przeprowadzeniu stosownej procedury. W związku z faktem, że nie tylko art. 13 ust. 1 lit. a dyrektywy 2015/849, ale również przepisy art. 27 ust. 2, art. 40 ust. 1 lit. a oraz załącznik III pkt 2 lit. c dyrektywy 2015/849 zostały znowelizowane o identyczne sformułowanie odsyłające do przepisów rozporządzenia 910/2014 oraz właściwych przepisów krajowych **wyjaśnienia poczynione w odniesieniu zmian wprowadzanych do art. 37 ust. 1** ustawy o p.p.p.f.t. będą aktualne w stosunku do przepisów ustawy o p.p.p.f.t. implementujących przepisy 4AMLD – **odpowiednio art. 43 ust. 2 pkt 7, art. 47 ust. 1 oraz art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t.**

Zmiana **art. 36 ust. 1 pkt 1 lit. d** ustawy o p.p.p.f.t., sprowadzająca się do zniesienia obowiązku każdorazowego ustalania przez instytucje obowiązane danych dotyczących serii i numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość, wynika z doświadczeń związanych ze stosowaniem tego przepisu oraz stanowi wyraz dążenia do uproszczenia obowiązujących procedur. W ocenie projektodawcy identyfikacja klienta, będącego osobą fizyczną obejmująca obligatoryjne ustalenie serii i numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość może być uznana za nadmiarową. Wobec klientów i beneficjentów rzeczywistych zidentyfikowanych poprzez numer PESEL, identyfikacja takiej osoby co do zasady jest wystarczająca. Obowiązek ustalenia danych dotyczących serii i dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ciążyć będzie na instytucji obowiązanej wówczas, gdy dane te będą w jej posiadaniu. Jeśli przykładowo weryfikacja tożsamości klienta zostanie przeprowadzona w oparciu o przedstawiony dowód osobisty, dane te znajdą się w posiadaniu instytucji obowiązanej, a co za tym idzie identyfikacja klienta będzie obejmowała również informacje dotyczące serii oraz nr dokumentu stwierdzającego tożsamość. Zmiany wprowadzone w art. 36 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. również

wynikają z doświadczeń związanych ze stosowaniem środka bezpieczeństwa finansowego obejmującego identyfikację tożsamości beneficjenta rzeczywistego. W wielu przypadkach, kontrola nad osobami prawnymi nawiązującymi stosunki gospodarcze z krajowymi instytucjami obowiązanymi sprawowana jest w sposób pośredni przez osoby fizyczne, w stosunku do których instytucje obowiązane nie jest w stanie ustalić informacji o posiadanym przez nie obywatelstwie. Obecna redakcja art. 36 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t., bezwzględnie wymagająca ustalenia obywatelstwa beneficjenta rzeczywistego w takich przypadkach uniemożliwiła prawidłowe zastosowanie przedmiotowego środka bezpieczeństwa finansowego. W związku z czym uznano, że identyfikacja beneficjenta rzeczywistego obejmować będzie dane dotyczące jego obywatelstwa w przypadkach, w których instytucja obowiązana będzie w posiadaniu tego rodzaju informacji. W **art. 36 ust. 1 pkt 2 lit. d** ustawy o p.p.p.f.t., wprowadza się zmianę polegającą na zamianie gromadzonych informacji o „*rejestrze handlowym*” na informacje o „*nazwie właściwego rejestru*”. Zmiana ta wynika z faktu, iż dotychczasowe brzmienie przepisu nie było wystarczająco precyzyjne.

Uzupełnienie redakcji **art. 37 ustawy o p.p.p.f.t.** o ustęp drugi i trzeci wynika z konieczności transpozycji do krajowego porządku prawnego wymogów wynikających z art. 13 ust. 1 lit. b dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 8 dyrektywy 2018/843. Zgodnie z definicją beneficjenta rzeczywistego, zawartą w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret piąte ustawy o p.p.p.f.t., w przypadku braku możliwości identyfikacji, jako beneficjenta rzeczywistego osób wskazanych w innych jednostkach redakcyjnych art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t. oraz niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, instytucja obowiązana jako beneficjenta rzeczywistego identyfikuje osobę zajmującą wyższe stanowisko kierownicze. Art. 37 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t., co do zasady powieli dyspozycję art. 34 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o p.p.p.f.t. i nakazuje instytucji obowiązanej podjęcie uzasadnionych czynności w celu weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego. Niemniej uznać należy, że prawidłowa transpozycja przepisów dyrektywy 2015/849 wymaga powtórzenia nakazu podjęcia czynności w celu weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego. Ze względu na fakt, że identyfikacja, jako beneficjenta rzeczywistego osoby zajmującej wyższe stanowisko kierownicze powinna nastąpić w ostateczności, w przypadku braku możliwości identyfikacji innych osób na instytucje obowiązane nałożony został obowiązek udokumentowania czynności podjętych w celu weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego, w tym w szczególności udokumentowania trudności napotkanych w związku z podjętymi czynnościami weryfikacyjnymi. Obowiązek udokumentowania czynności podjętych w celu weryfikacji tożsamości osoby zajmującej wyższe stanowisko kierownicze, jako beneficjenta

rzeczywistego, co do zasady wynika już z dyspozycji art. 34 ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t., nakazującego instytucjom obowiązanych udokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego. Niemniej w celu zapewnienia prawidłowej implementacji przepisów 4AMLD, obowiązek udokumentowania podjętych czynności został wyartykułowany wprost w art. 37 ust. 3. Zauważyć należy, iż art. 13 ust. 1 lit. b dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, wskazując na obowiązki państw członkowskich, posługuje się zwrotem *”prowadzą rejestry podejmowanych działań”*. W polskim porządku prawnym rejestry stanowią co do zasady sformalizowane, uregulowane odrębnymi przepisami zbiory danych. Anglojęzyczna wersja dyrektywy 2015/849 posługuje się zwrotem *„shall keep records of the actions”*, co może być tłumaczone jako prowadzenie rejestrów działań. Uznać jednak należy, iż dopuszczalna w tym kontekście jest również wersja tłumaczenia wskazująca na obowiązek *„dokumentowania działań”*, na co wskazuje znaczenie zwrotu *„records”*. Tłumaczenie odnoszące się do dokumentowania działań zdaje się również lepiej oddawać potrzebę odnotowywania stwierdzonych przez instytucje obowiązane trudności, co w przypadku wprowadzenia osobnych rejestrów zdaje się być zbyt daleko idące i nakładające obowiązki nie mające oparcia w dyrektywie 2015/849.

Dodanie do art. 37 ustępu czwartego ma na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego regulacji art. 30 ust. 8 dyrektywy, zgodnie z którą instytucja obowiązana stosując wobec swojego klienta środki bezpieczeństwa finansowego, o którym mowa w art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy o p.p.p.f.t. nie może bazować wyłącznie na informacjach zawartych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych lub odpowiednim rejestrze prowadzonym w innym państwie członkowskim. Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego powinna nastąpić zgodnie z wynikającym z art. 33 ustawy o p.p.p.f.t. podejściem opartym o ocenę ryzyka.

Zmiana redakcji **art. 38 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o p.p.p.f.t.** wynika z nowelizacji art. 12 ust. 1 lit. a i b dyrektywy 2015/849. Obecnie warunki pozwalające na odstępianie od stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w odniesieniu do pieniądza elektronicznego dopuszczają, aby kwota przechowywana elektronicznie nie przekraczała równowartości 50 euro oraz przewidują limit miesięcznych transakcji płatniczych również w wysokości równowartości 50 euro. Kwota 50 euro jest niższa niż limity 250 euro przewidziane przez przepisy art. 12 ust. 1 lit a i b 4AMLD, które obecnie na mocy art. 1 pkt 7 dyrektywy 2018/843 uległy obniżeniu do kwoty 150 euro. W związku z faktem, że państwa członkowskie przyjmują w przepisach krajowych limity kwotowe transakcji zgodne z limitami wynikającymi z art. 12 ust. 1 lit a i b 4AMLD, zasadnym jest dostosowanie wymogów ustawy o p.p.p.f.t. w tym zakresie do przepisów dyrektywy 2015/849. Ponadto, na podstawie dotychczasowych

doświadczeń z funkcjonowaniem przepisu art. 38 ustawy o p.p.p.f.t. brak jest podstaw do stwierdzenia, że podwyższenie przewidzianych w tym przepisie limitów do kwoty 150 euro mogłoby w sposób zasadniczy zwiększyć możliwość wykorzystania tego rodzaju instrumentów pieniądza elektronicznego w procederze prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Nowelizacja art. 38 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. wynika z przepisu art. 1 lit. b dyrektywy 2018/843 i wprowadza dodatkową przesłankę ograniczającą możliwość odstąpienia od stosowania środków bezpieczeństwa finansowego w przypadku zdalnych transakcji płatniczych, o równowartości przekraczającej 50 euro. Regulacja, dodanego art. 38 ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t. ma na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego wymogów wynikających z art. 12 ust. 3 dyrektywy 2015/849 dodanego przez art. 1 pkt 7 lit. c dyrektywy 2018/843. Zgodnie z postanowieniami preambuły dyrektywy 2018/843 anonimowe karty przedpłacone stanowią łatwe w użyciu narzędzie służące finansowaniu ataków terrorystycznych i przygotowań do nich, dlatego istotne jest zapewnienie, aby korzystanie na terytorium Unii Europejskiej z anonimowych kart przedpłaconych wydanych w państwach trzecich było możliwe tylko wówczas, gdy spełniają one wymogi równoważne z wymogami określonymi w prawie unijnym. Brak jest podstaw do przyjęcia, by celowym było wdrożenie do prawa polskiego możliwości przewidzianej w art. 12 ust. 3 zd. ostatnie dyrektywy 2015/849 tj. wprowadzenie całkowitego zakazu akceptowania na terytorium RP płatności dokonywanych z wykorzystaniem anonimowych kart przedpłaconych. W związku z powyższym, przepis art. 38 ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t. odwzorowuje regulację art. 12 ust. 3 dyrektywy 2015/849 uzupełniając ją o zobowiązanie organizacji kartowych w rozumieniu art. 2 pkt 19b ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o usługach płatniczych* do dostarczenia możliwości technologicznych pozwalających instytucjom obowiązany, będącym agentami rozliczeniowymi w rozumieniu art. 2 pkt 1a ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o usługach płatniczych* na wywiązywanie się z obowiązków, których źródłem są przepisy prawa europejskiego.

Art. 39 ust. 1a ustawy o p.p.p.f.t. implementuje zmiany wprowadzone do art. 14 ust. 1 dyrektywy 2015/849 przez dyrektywę 2018/843, zgodnie z którymi podmioty zobowiązane podczas ustanawiania nowych stosunków gospodarczych są zobowiązane do uzyskiwania potwierdzenia rejestracji potencjalnego klienta we właściwym rejestrze beneficjentów rzeczywistych lub do uzyskania odpisu z takiego rejestru. Obowiązek identyfikacji i weryfikacji tożsamości beneficjenta rzeczywistego, jako środek bezpieczeństwa finansowego wskazany w art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy o p.p.p.f.t. , stanowi jeden z podstawowych obowiązków instytucji obowiązanych. Dotychczasowe zapisy ustawy o p.p.p.f.t. nie precyzowały sposobu ustalania beneficjenta rzeczywistego, komentowany artykuł uszczegóławia tą kwestię. Zauważyć należy,

iż art. 14 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, nakłada obowiązki w zakresie uzyskania przez podmioty zobowiązane informacji z właściwego rejestru beneficjentów rzeczywistych niezależnie od tego, czy potencjalny klient podlega obowiązkowi rejestracji w państwie, w którym dochodzi do nawiązania stosunków gospodarczych. Tym samym prawidłowa implementacja dyrektywy wymaga, by krajowe instytucje obowiązane były zobowiązane do uzyskania danych z Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, lub z odpowiedniego rejestru prowadzonego we właściwym dla danego klienta państwie członkowskim. Stan powyższy wpłynął na konieczność odniesienia się w art. 39 ust. 1a ustawy o p.p.p.f.t. do rejestrów informacji o beneficjentach rzeczywistych prowadzonych w państwach członkowskich UE, których obowiązek prowadzenia wynika z art. 30 lub art. 31 dyrektywy 2015/849. W uzupełnieniu implementacji art. 14 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, wprowadzany jest art. 39 ust. 1a zdanie drugie, który z jednej strony upoważnia instytucje obowiązane do żądania od klientów udostępnienia informacji lub dokumentów dotyczących ich beneficjentów rzeczywistych, a z drugiej strony zobowiązuje klientów do przedkładania takich informacji lub dokumentów do instytucji obowiązanych.

Art. 31 ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, by powiernicy trustów, lub osoby zajmujące równoważne stanowiska w podobnych porozumieniach prawnych ujawniali podmiotom zobowiązanym informacje na temat swojego statusu. Jednocześnie przepis zobowiązuje te osoby do przedstawienia podmiotom zobowiązanym informacji na temat beneficjentów rzeczywistych trustu lub podobnego porozumienia prawnego, zauważyć przy tym należy, że postanowienia te aktualizują się w momencie nawiązywania w charakterze powiernika trustu stosunków gospodarczych lub przeprowadzania transakcji okazjonalnej o wartości przekraczającej progi kwotowe wskazane w dyrektywie 2015/849. Postanowienia art. 31 ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 wdrożone zostały w art. 39 ust. 1a zdanie drugie ustawy o p.p.p.f.t., który zobowiązuje osoby reprezentujące trusty do przedłożenia odpowiednich informacji lub dokumentów na żądanie instytucji obowiązanej.

Do **art. 43 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t.**, zawierającego katalog okoliczności mogących wskazywać na wyższe ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, dodano punkt 11, dotyczący powiązania stosunków gospodarczych lub transakcji okazjonalnej z wymienionymi w tym punkcie towarami, charakteryzującymi się wysoką wartością lub potencjalnym pochodzeniem z czynu zabronionego (przykładowo kość słoniowa). Przesłanka wskazana w art. 43 ust. 2 pkt

11 w pełni oddaje treść pkt 2 lit. f załącznika nr III do dyrektywy 2018/843. Art. 18 ust. 3 dyrektywy 2015/849 bezpośrednio nakazuje uwzględnianie podczas oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, okoliczności wskazanych w załączniku nr III do dyrektywy. Postanowienia te wprost przełożyły się na konieczność znowelizowania art. 43 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t.

Art. 43 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. zawiera niewyczerpujące wyliczenie okoliczności, które mogą świadczyć o wyższym ryzyku prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, wynikające z załącznika III dyrektywy 2015/849. Art. 1 pkt 44 dyrektywy 2018/843 dodał do punktu pierwszego załącznika III literę g, wskazując, jako czynnik ryzyka klienta będącego obywatelem państwa trzeciego ubiegającego się o prawo pobytu lub obywatelstwo w państwie członkowskim w zamian za transfery kapitałowe, nabycie własności lub obligacji skarbowych bądź inwestycje w podmioty o charakterze korporacyjnym w danym państwie członkowskim. Przepis ten został wdrożony poprzez dodanie do ustawy o p.p.p.f.t. art. 43 ust. 2 pkt 12. Pomimo faktu, że przepisy ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 1829 z późn. zm) oraz ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z późn. zm.) nie przewidują nabycia obywatelstwa polskiego lub prawa do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zamian za transfery kapitałowe, nabycie własności lub obligacji skarbowych bądź inwestycje w podmioty o charakterze korporacyjnym jest to dopuszczalne na podstawie przepisów niektórych państw członkowskich Unii Europejskiej, w związku z czym prawidłowa implementacja przepisów dyrektywy 2018/843 wymaga rozszerzenia katalogu przypadków przewidzianego w art. 43 ust. 2 p.p.p.f.t.

W ramach nowelizacji art. 43 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. zasadne jest ponadto dodanie lit. c do pkt 2, wskazującej, iż o wyższym ryzyku prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu świadczyć może fakt, iż klient jest rezydentem jednego z państw o których mowa w pkt 10 tego przepisu. Konieczność uwzględnienia faktu pochodzenia klienta z jednego z państw wymienionych w art. 43 ust. 2 pkt 10 ustawy o p.p.p.f.t. jako okoliczności mogącej wskazywać na wyższe ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, wynika z pkt 1 lit. b załącznika nr III do dyrektywy 2015/849. Zasadniczo przesłanka uznania transakcji z udziałem klienta będącego rezydentem państwa o którym mowa w pkt 10 tego przepisu, wynika z samej treści pkt 10, odnoszącego się do powiązania stosunków gospodarczych z takim państwem, czyli pośrednio z klientami będącymi rezydentami takiego państwa. Niemniej w celu zapewnienia prawidłowego i pełnego stosowania przepisów ustawy przez instytucje obowiązane, dążąc jednocześnie do zapewnienia spójności przepisów prawa polskiego z prawem unijnym, zasadne jest sprecyzowanie przepisów poprzez odniesienie się wprost w art.

43 ust. 2 pkt 2 ustawy o p.p.p.f.t. do klienta instytucji obowiązanej będącego rezydentem jednego z państw o których mowa w pkt 10 omawianego przepisu.

W odniesieniu do całości zmian wprowadzonych nowelizacją art. 43 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t. należy wskazać, iż okoliczności przytoczone w tym przepisie mają być uwzględniane przez instytucje obowiązane podczas stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec klientów. Podkreślić należy, iż wystąpienie okoliczności wymienionych w art. 43 ust. 2 nie świadczy automatycznie o wyższym ryzyku prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, przykładowo zatem obrót przez klienta instytucji obowiązanej jednym z towarów wymienionych w art. 43 ust. 2 pkt 11, nie świadczy automatycznie o wyższym ryzyku prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu przez taki podmiot.

Zmiany redakcji art. 18 ust. 2 dyrektywy 2015/849 wprowadzone przez art. 1 pkt 10 lit. b dyrektywy 2018/843 nie modyfikują w sposób zasadniczy treści normatywnej tego przepisu, który został transponowany do krajowego porządku prawnego w **art. 43 ust. 4 ustawy o p.p.p.f.t.** Nowa redakcja przedmiotowego przepisu ustawy również w sposób zasadniczy nie zmienia obowiązków nałożonych na instytucje obowiązane w związku z ujawnieniem transakcji o właściwościach wskazanych w tym przepisie. W celu zapewnienia przepisowi art. 43 ust. 4 ustawy o p.p.p.f.t. większej klarowności, cechy transakcji, których ujawnienie wymaga podjęcia przez instytucje obowiązane określonych w tym artykule działań, zostały wskazane w odrębnych jednostkach redakcyjnych.

Dyrektywa 2018/843 wprowadziła do dyrektywy 2015/849 nowy artykuł 18a, stanowiący ramy wspólnej polityki państw członkowskich wobec państw trzecich wysokiego ryzyka. Znowelizowany **art. 44 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu dostosowanie prawa krajowego do wymogów art. 18a ust. 1 dyrektywy, wskazując katalog działań podejmowanych przez instytucje obowiązane w przypadku nawiązania stosunków gospodarczych lub przeprowadzenia transakcji związanej z państwem trzecim wysokiego ryzyka. Zgodnie z tym przepisem, każdorazowo gdy stosunki gospodarcze lub pojedyncza transakcja będą miały jakiegokolwiek powiązanie z państwem trzecim wysokiego ryzyka, instytucje obowiązane będą musiały podjąć działania wyszczególnione w punktach od 1 do 6 ustępu 1. Zauważyć należy, iż nowelizowany art. 44 ust. 1 w pkt 1-6 wprost implementuje postanowienia art. 18a ust. 1 dyrektywy, co zmierza do zapewnienia skutecznych metod zabezpieczania krajowego systemu finansowego przed działaniami podmiotów z państw trzecich wysokiego ryzyka, usiłujących wykorzystać krajowe instytucje obowiązane w procedurze prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Art. 44a ustawy o p.p.p.f.t. wprowadza obowiązek zastosowania przez instytucje obowiązane co najmniej jednego działania spośród wymienionych w punktach 1-3 tego artykułu, w każdej sytuacji przeprowadzania transakcji związanej z państwem trzecim wysokiego ryzyka zidentyfikowanym przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849. Wybór działania właściwego w danej sytuacji pozostawiony zostanie instytucji obowiązanej przeprowadzającej transakcję związaną z państwem trzecim wysokiego ryzyka. Instytucja obowiązana będzie mogła zdecydować o zastosowaniu wybranego działania, jak również będzie miała prawo do zastosowania wszystkich działań wymienionych w tym artykule.

Art. 18a ust. 3 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 wymienia działania jakie mogą zostać podjęte wobec państw trzecich wysokiego ryzyka zidentyfikowanych zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy 2015/849. Przepis przewiduje zastosowanie co najmniej jednego spośród wymienionych działań, w związku z czym projektodawca zaproponował wprowadzenie **art. 44b-44d ustawy o p.p.p.f.t.**, które implementują postanowienia art. 18a ust. 3 lit. b, c oraz e dyrektywy 2015/849. Projektowane rozwiązania nakładają nowe obowiązki na Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, a także na Komisję Nadzoru Finansowego (w przypadku podmiotów nadzorowanych przez ten organ). Zgodnie z **art. 44b ustawy o p.p.p.f.t.**, Generalny Inspektor Informacji Finansowej albo Komisja Nadzoru Finansowego będzie zobowiązana do dokonania oceny przedstawionych przez instytucje obowiązane rozwiązań zapewniających przestrzeganie przez ich oddziały lub przedstawicielstwa, obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu odpowiadających wymogom wynikającym z przepisów Unii Europejskiej, przedłożonych wraz z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na utworzenie takiego oddziału lub przedstawicielstwa. W przypadku ustalenia, że przedstawione rozwiązania nie zapewniają przestrzegania przez oddziały lub przedstawicielstwa obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, Generalny Inspektor albo Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić utworzenia oddziału lub przedstawicielstwa w państwie trzecim wysokiego ryzyka, zidentyfikowanym przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849. Przepis ten wdraża art. 18a ust. 3 lit. b dyrektywy 2015/849. Wydając na podstawie art. 44b ust. 4 decyzję o wyrażeniu zgody na utworzenie oddziału lub przedstawicielstwa przez Instytucję Obowiązaną, Generalny Inspektor Informacji Finansowej albo Komisja Nadzoru Finansowego może zobowiązać Instytucję Obowiązaną do wprowadzenia zaostrzonych wymogów w zakresie nadzoru lub

audytu zewnętrznego oddziałów lub przedstawicielstw utworzonych w państwach trzecich wysokiego ryzyka, co stanowi implementację art. 18a ust. 3 lit. c.

Art. 18a ust. 3 lit. e dyrektywy 2015/849 wprowadził możliwość nałożenia na instytucje finansowe i kredytowe wymogu dokonania przeglądu i zmiany lub zakończenia relacji korespondenckich z instytucjami będącymi respondentami w państwie trzecim wysokiego ryzyka. Regulacja ta została wprowadzona do polskiego porządku prawnego w **art. 44c ustawy o p.p.p.f.t.**, zgodnie z którym Generalny Inspektor Informacji Finansowej albo Komisja Nadzoru Finansowego będzie mogła zwrócić się do instytucji obowiązanych będących instytucjami finansowymi i kredytowymi, o dokonanie przeglądu relacji korespondenckich z instytucjami będącymi respondentami z siedzibą w państwach trzecich wysokiego ryzyka, zidentyfikowanych przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849. Implementując art. 18a ust. 3 lit. e dyrektywy 2015/849, wprowadzono art. 44c ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t., zgodnie z którym Generalny Inspektor Informacji Finansowej albo Komisja Nadzoru Finansowego uzyska uprawnienie do wydania decyzji nakazującej zmianę zakresu lub zakończenie relacji korespondenckich z respondentem z państwa trzeciego wysokiego ryzyka.

Proponowany **art. 44d ustawy o p.p.p.f.t.** wprowadza wynikający z art. 18a ust. 5 dyrektywy 2015/849 obowiązek informowania Komisji Europejskiej o zastosowaniu środków przewidzianych w art. 18a ust. 3 dyrektywy.

Korekta brzmienia **art. 45 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** znajduje swoje źródło w art. 19 dyrektywy 2015/849, którego część wprowadzająca została zmodyfikowana przez art. 1 pkt 19 dyrektywy 2018/843, zgodnie z którym obowiązek zastosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego przez instytucje obowiązane stanowiące instytucje finansowe i kredytowe aktualny będzie jedynie w odniesieniu do transgranicznych relacji korespondenckich obejmujących realizację płatności.

Dodane do ustawy o p.p.p.f.t. przepisy **art. 46a-46c** implementują do krajowego porządku prawnego wymogi wynikające z dodanego do 4AMLD art. 20a ust. 1, zgodnie z którym każde państwo członkowskie zobowiązane zostało do opracowania oraz publikacji listy tzw. „krajowych PEP-ów”, a więc osób, które zgodnie z przepisami krajowymi kwalifikowane są, jako osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne. Wykaz stanowisk i funkcji publicznych, które są eksponowanymi stanowiskami politycznym zostanie określony w formie rozporządzenia ministra właściwego ds. finansów publicznych. W związku z faktem, że wyczerpujące wyliczenie „krajowych PEP-ów” zawarte zostanie ww. rozporządzeniu, w celu

uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych dokonano korekty, zawartej w **art. 2 ust. 2 pkt 11 ustawy o p.p.p.f.t.** definicji „osób zajmujących eksponowane stanowisko polityczne” polegającej na usunięciu z poszczególnych jednostek redakcyjnych tego przepisu wskazań stanowisk oraz funkcji stanowisk i funkcji określonych w polskim porządku prawnym. Ponadto, wprowadzenie do definicji uzupełniono o zawarte w art. 3 pkt 9 zd. ostatnie dyrektywy 2015/849, doprecyzowanie wskazujące, że osoby będące „urzędnikami średniego lub niższego szczebla” nie powinny być kwalifikowane, jako osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne. Informacja o stanowiskach oraz funkcjach publicznych, uznanych na gruncie prawa polskiego za eksponowane stanowiska polityczne zastanie na podstawie art. 46b przekazana Komisji Europejskiej. Art. 46c ustawy o p.p.p.f.t. stanowi realizację wymogów określonych w art. 20a ust. 1 zd. drugie dyrektywy 2015/849 i nakłada na organizacje międzynarodowe z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek publikacji aktualnego wykazu stanowisk oraz funkcji w tych organizacjach międzynarodowych, które są eksponowanymi stanowiskami politycznymi. Organizacje te zostały również zobowiązane do udostępnienia stosownych informacji Komisji Europejskiej.

Nowelizacja **art. 49 ustawy o p.p.p.f.t.** zmierza do pełnego dostosowania przepisów dotyczących przechowywania dokumentacji do wymogów wynikających z art. 40 ust. 1 dyrektywy 2015/849 i sprowadza się do wskazania „konieczności” oraz „proporcjonalności”, jako przesłanek przez pryzmat, których Generalny Inspektorowi oceniać będzie możliwość dalszego przechowywania przez instytucje obowiązane dokumentacji o której mowa w art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o p.p.p.f.t. Wystosowanie przez Generalnego Inspektora do instytucji obowiązanej żądania dalszego przechowywania informacji możliwe będzie tylko wtedy, gdy takie dalsze przechowywanie będzie niezbędne dla zapewnienia prawidłowości postępowań w sprawach dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub postępowań karnych.

Zmiany wprowadzone do **art. 50 ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t.**, określającym minimalny zakres przedmiotowy wewnętrznej procedury instytucji obowiązanej są pochodną nowych obowiązków nałożonych na instytucje obowiązane tj. wynikającego z art. 51a ustawy o p.p.p.f.t. obowiązku odnotowywania rozbieżności pomiędzy informacjami zgromadzonymi w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych a informacjami o beneficjentach rzeczywistych klienta ustalonymi w związku ze stosowaniem ustawy oraz obowiązku dokumentowania trudności napotkanych przez instytucję obowiązaną w związku ze stosowaniem środka bezpieczeństwa finansowego obejmującego identyfikację tożsamości beneficjenta rzeczywistego. Ponadto, w **art. 50 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** wyartykułowano

wprost, wynikający z art. 8 ust. 5 dyrektywy 2015/849 obowiązek bieżącej weryfikacji oraz w razie potrzeby aktualizacji wewnętrznej procedury instytucji obowiązanej.

Art. 45 ust. 4 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 wskazuje kryteria uwzględniane podczas dokonywania oceny prawa państwa trzeciego, w kontekście ustalenia możliwości wdrożenia strategii i procedur dotyczących wymiany informacji w obrębie grupy do celów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Wdrożenie omawianego przepisu do prawa polskiego nastąpiło w **art. 51 ust. 5 ustawy o p.p.p.f.t.**, w którym wskazano na konieczność uwzględnienia przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej okoliczności wymienionych w art. 45 ust. 4 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843.

Zmiana redakcji **art. 52 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu precyzyjniejsze oddanie treści art. 46 ust. 1 dyrektywy 2015/849, który wprost wskazuje, że programy szkoleniowe realizowane w instytucjach obowiązanych powinny obejmować również zagadnienia związane z ochroną danych osobowych.

Zmiana redakcji **art. 53 ust. 2 pkt 3 i 4** ustawy o p.p.p.f.t. ma na celu rozszerzenie obowiązku zapewnienia ochronny również na osoby, które nie są związane z instytucją obowiązana umowa o pracę, ale działają na jej rzecz np. osoby wykonujące czynności na rzecz instytucji obowiązanej na podstawie umowy cywilnoprawnej. Ponadto, zgodnie z przepisami dyrektywy 2015/849 instytucja obowiązana powinna zapewnić stosowną ochronę nie tylko osobie dokonującej zgłoszenia, ale również osobie, której zgłoszenie dotyczy. Regulacja dodanych do art. 53 ustępów 3 i 4 wynikają z nowelizacji art. 38 dyrektywy 2015/849.

Art. 53a ustawy o p.p.p.f.t. wdraża do przepisów krajowych wymogi wynikające z art. 38 4AMLD w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 23 dyrektywy 2018/843. Przepis art. 53a ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. obliguje instytucje obowiązane do zapewnienia swoim pracownikom oraz osobom działającym na rzecz instytucji obowiązanych i wykonującym czynności związane z raportowaniem Generalnemu Inspektorowi lub właściwemu prokuratorowi podejrzeń popełniania przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu albo innych przestępstw lub przestępstw skarbowych odpowiedniego stopnia ochrony przed negatywnymi działaniami, w tym w szczególności działaniami o charakterze represyjnym lub polegającymi na kierowaniu gróźb karalnych pod adresem takich osób. Ustęp pierwszy dotyczy sytuacji, w których działania o charakterze negatywnym są podejmowane wobec pracowników instytucji obowiązanej przez podmioty zewnętrzne np. klientów, których dane zostały przekazane uprawnionym organom w związku z wykonywaniem obowiązków przewidzianych w art. 74,

art. 86, art. 89 i art. 90 ustawy o p.p.p.f.t. Art. 53a ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. uzupełnia regulacja ustępu drugiego nakazująca instytucjom obowiązanych zapewnić osobom wskazanym w tym przepisie ochrony przed działaniami o charakterze negatywnym podejmowanymi wobec nich nie przez podmioty zewnętrzne, ale przez osoby funkcjonujące w strukturze instytucji obowiązanej. W tym kontekście szczególnie istotne jest zapewnienie, że prawidłowa realizacja przez pracowników obowiązków przewidzianych w art. 74, art. 86, art. 89 i art. 90 ustawy o p.p.p.f.t. nie narazi ich na pogorszenie ich warunków pracy lub zatrudnienia. Zakres podmiotowy art. 53a ustawy o p.p.p.f.t. obejmuje nie tylko pracowników właściwych komórek organizacyjnych instytucji obowiązanych dedykowanych wykonywaniu obowiązków związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ale również inne osoby, które w konkretnych przypadkach wykonują czynności związane z realizacją obowiązków, o których mowa w art. 74, art. 86, art. 89 i art. 90 ustawy o p.p.p.f.t., np. pracowników „*front office*” lub komórek audytu wewnętrznego przekazujących w ramach struktury wewnętrznej instytucji obowiązanej informacje pozwalające na realizację ww. obowiązków. Obowiązek zapewnienia ochrony osobom wskazanym w przepisie art. 53a ustawy o p.p.p.f.t. ma istotne znaczenie dla prawidłowości realizacji przez instytucje obowiązane ich obowiązków związanych z raportowaniem podejrzeń popełnienia przestępstwa pranie pieniędzy, finansowania terroryzmu i innych przestępstw lub przestępstw skarbowych. Art. 53a ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t. stwarza pracownikom oraz innym osobom działającym na rzecz instytucji obowiązanych przy wykonywaniu obowiązków przewidzianych w art. 74, art. 86, art. 89 i art. 90 ustawy o p.p.p.f.t., którym nie zapewniono właściwej ochrony przed działaniami o charakterze negatywnym, podstawę prawną do zgłaszania takich przypadków bezpośrednio Generalnemu Inspektorowi. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony osób dokonujących zgłoszenia, w tym danych osobowych tych osób, w art. 53a ust. 4 ustawy o p.p.p.f.t. zawarto przepis upoważniający ministra właściwego ds. finansów publicznych do wydania rozporządzenia określającego sposób postępowania ze zgłoszeniami i ich przechowywania, a także informowania o działaniach, jakie mogą być podejmowane w wyniku ich przyjęcia.

Zmiana redakcji **art. 54 ust. 2 pkt 1** ustawy o p.p.p.f.t. wynika z nowego brzmienia art. 39 ust. 3 dyrektywy 2015/849. Przepis ten określa jeden z wyjątków od zasady zachowania w tajemnicy informacji przekazywanych przez instytucje obowiązane uprawnionym organom oraz prowadzenia przez te instytucje analiz związanych z podejrzeniami prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Przewidziany w **art. 54 ust. 2 pkt 1** ustawy o p.p.p.f.t. wyjątek dotyczy wymiany informacji pomiędzy wchodzącymi w skład grupy instytucjami finansowymi

i kredytowymi z siedzibą w państwach członkowskich oraz ich oddziałami oraz jednostkami zależnymi. Ze względu na fakt, że przepis ten dopuszcza wymianę informacji nie tylko pomiędzy instytucjami finansowymi oraz kredytowymi stanowiącymi instytucje obowiązane w rozumieniu ustawy o p.p.p.f.t., ale również z instytucjami finansowymi oraz kredytowymi z siedzibą w innych państwach członkowskich posłużono się odwołaniem do definicji instytucji finansowej i kredytowej w rozumieniu dyrektywy 2015/849. Stosowanie przez oddziały oraz jednostki zależne strategii oraz procedur związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, przyjętych do stosowania w grupie zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 45 dyrektywy 2015/849 jest warunkiem, pod którym taka wymiana informacji będzie dopuszczalna. Zmiana redakcji **art. 54 ust. 1** ustawy o p.p.p.f.t. jest zmianą o charakterze technicznym i ma na celu precyzyjne określenie zakresu przedmiotowego informacji objętych zakazem ujawniania.

Art. 54 ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t. implementuje do krajowego porządku prawnego wymogi wynikające z art. 45 ust. 8 dyrektywy 2015/849, który wprost nakazuje, aby określone w tym przepisie informacje dotyczące podejrzeń prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu były wymieniane pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład grupy. W przepisie przewidziano kompetencję dla Generalnego Inspektora do wydania instytucji obowiązanej nakazu zachowania w tajemnicy faktu powzięcia podejrzenia dotyczącego prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

W celu wdrożenia do krajowego porządku prawnego art. 43 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 26 dyrektywy 2018/8432 przepisy ustawy o p.p.p.f.t. zostaną **uzupełnione o art. 54a**, wprost wskazujący, że przetwarzanie danych osobowych na podstawie przepisów ustawy o p.p.p.f.t. traktować należy, jako działanie leżące w interesie publicznym w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO). Wykonywanie zadania realizowanego w celu publicznym, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. e RODO stanowi jeden z warunków pozwalających na zapewnienie, że przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem. Niewątpliwie, skuteczne przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, którego to zasady oraz tryb określone są w ustawie o p.p.p.f.t. należy uznać za zadanie leżące w interesie publicznym, a do skutecznego wykonania tego zadania niezbędne jest przetwarzanie danych osobowych zarówno przez instytucje obowiązane, jak i przez Generalnego Inspektora oraz inne podmioty wskazane w przepisach ustawy o p.p.p.f.t. Pomimo faktu, że zgodnie z wytycznymi wynikającymi z

motywu 45 preambuły RODO nie jest wymagane, aby dla każdego indywidualnego przetwarzania istniało szczegółowe uregulowanie prawne, przepisy ustawy o p.p.p.f.t. precyzują podstawy prawne do dokonania poszczególnych czynności wymagających przetwarzania danych osobowych. Przykładowo można wskazać, przepisy dotyczące stosowania przez instytucje obowiązane środków bezpieczeństwa finansowego lub przekazywania informacji Generalnemu Inspektorowi.

Zmiana redakcji **art. 55 ustawy o p.p.p.f.t.** jest wynikiem rozszerzania zakresu podmiotów, których dane gromadzone są w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych, o dane powierników trustów.

Zmiana **art. 57 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** polegająca na zastąpieniu sformułowania „zgromadzonych” wyrazem „przetwarzanych” jest zmianą o charakterze technicznym, podobnie jak zmiana **art. 57 ust. 2 pkt 2 ustawy o p.p.p.f.t.** doprecyzowująca zakres danych przetwarzanych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych.

W **art. 57 ustawy o p.p.p.f.t.**, w ust. 2 dodano pkt 4, zgodnie z którym do zadań organu właściwego w sprawach Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, dodano uprawnienie do nakładania kar na podmioty wymienione w art. 58 pkt 1–5 oraz 7-13 ustawy o p.p.p.f.t. (spółki jawne, spółki komandytowe, spółki komandytowo-akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne, spółki akcyjne, spółki partnerskie, europejskie zgrupowania interesów gospodarczych, spółki europejskie, spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, fundacje) oraz na osoby, o których mowa w art. 58 pkt 6 ustawy o p.p.p.f.t. (powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne, którzy mają miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na rzecz trustu), które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia danych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Przepis ten jest konieczny dla zapewnienia możliwości nakładania sankcji na podmioty i osoby niewypełniające obowiązków dotyczących zgłaszania danych, co jest konieczne dla prawidłowej implementacji art. 30 ust. 4 i art. 31 ust. 5 dyrektywy, w zakresie zapewnienia przez państwo członkowskie, by dane zawarte w rejestrze były dokładne oraz aktualne. Ponadto, w art. 57 ust. 2 pkt 5 ustawy o p.p.p.f.t. przewidziano uprawnienie dla organu właściwego ws. Rejestru do nałożenia kary pieniężnej na beneficjenta rzeczywistego, który nie dopełnił obowiązku, o którym mowa w art. 60a, a więc dostarczenia stosownych informacji

podmiotowi obowiązany do dokonania wpisu do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych.

Zmiana redakcji **art. 58 ustawy o p.p.p.f.t.** wynika z nowego brzmienia art. 31 ust. 1 i 3a dyrektywy 2015/849. Zmiana polega na rozszerzeniu katalogu podmiotów, które są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych o trusty, których powiernicy lub osoby zajmujące stanowiska równoważne mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o trusty, których powiernicy lub osoby zajmujące równoważne stanowiska w imieniu lub na rzecz trustu nawiązują stosunki gospodarcze lub nabywają nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku przeglądu rozwiązań prawnych przyjętych w innych państwach członkowskich rozszerzony został również katalog podmiotów „o charakterze korporacyjnym oraz innych podmiotów prawnych” (art. 30 ust. 1 dyrektywy 2015/849) zobowiązanych do zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Obowiązkiem tym objęte zostały: spółki partnerskie, europejskie zgrupowania interesów gospodarczych, spółki europejskie, spółdzielnie, spółdzielnie europejskie, stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego oraz fundacje.

W **art. 59 pkt 1** następuje zmiana redakcji wprowadzenia do wyliczenia. Ze względu na konieczność poszerzenia katalogu podmiotów obowiązanych do zgłaszania informacji w rejestrze o podmioty niebędące spółkami, konieczna stała się zamiana słowa „spółki” na „podmioty”. Zmiany w katalogu danych przewidzianych w **art. 59 pkt 2 i 3 ustawy o p.p.p.f.t.** są konsekwencją rozszerzania zakresu podmiotów objętych obowiązkami rejestracyjnymi i koniecznością dostosowania zakresu danych przetwarzanych w rejestrze do specyfiki tych podmiotów. W wyniku nowelizacji art. 59 pkt 2 lit. b ustawy o p.p.p.f.t. w przypadku beneficjentów rzeczywistych posiadających obywatelstwo więcej niż jednego państwa konieczne będzie zgłoszenie do rejestru informacji o wszystkich posiadanych obywatelstwach.

Nowa regulacja **art. 60 ustawy o p.p.p.f.t.** precyzyjnie określa rozpoczęcie biegu terminu 7 dni na dopełnienie obowiązku zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych lub ich aktualizacji. Sama długość terminu nie uległa zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów.

Zgodnie z **art. 60a ustawy o p.p.p.f.t.**, beneficjenci rzeczywiści zostali zobligowani do dostarczania podmiotom, o których mowa w art. 58 pkt 1–5 i 7-13, oraz osobom, o których mowa w art. 58 pkt 6 ustawy o p.p.p.f.t., wszelkich informacji niezbędnych do wypełnienia przez te podmioty obowiązków zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów

Rzeczywistych. Tym samym poprzez zapisy art. 60a ustawy o p.p.p.f.t., podmioty korporacyjne i inne podmioty prawne, wskazane w art. 30 ust. 1 oraz powiernicy trustów wskazani w art. 31 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, uzyskują uprawnienie do żądania od beneficjentów rzeczywistych informacji niezbędnych do spełnienia przez te podmioty obowiązków rejestracyjnych.

Zmiana redakcji **art. 61 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu precyzyjne określenie kategorii osób zobowiązanych do dokonania zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. W dodanym do art. 61 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. ustępie 1a określono zakres danych identyfikacyjnych, które osoba dokonująca zgłoszenia do rejestru obowiązana jest podać.

Art. 61a ustawy o p.p.p.f.t. wprowadza mechanizm weryfikacji prawidłowości i prawdziwości informacji znajdujących się w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. Art. 61a ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. nakłada na instytucje obowiązane obowiązek odnotowywania wszelkich rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym dotyczącym klienta, ustalonym przez tą instytucję obowiązaną, a danymi dostępnymi w centralnym rejestrze beneficjentów rzeczywistych. Jednocześnie instytucja obowiązana będzie musiała podjąć odpowiednie czynności w celu wyjaśnienia ustalonych rozbieżności, a w przypadku potwierdzenia rozbieżności, przekazać organowi właściwemu w sprawie rejestru informacje o stwierdzonych rozbieżnościach, wraz z uzasadnieniem (art. 61a ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t.). Wprowadzane przepisy mają na celu zapewnienie po stronie instytucji obowiązanych minimalnego poziomu zaangażowania w wyjaśnienie ustalonych rozbieżności, co ma za zadanie odseparowanie przypadków rozbieżności faktycznych, wynikających z występowania w centralnym rejestrze beneficjentów rzeczywistych danych nieprawidłowych, od rozbieżności pozornych. Rozbieżność pozorna wystąpić może na przykład w sytuacji dokonania prawidłowego wpisu do centralnego rejestru beneficjentów rzeczywistych, wskazującego na zmianę właściciela osoby prawnej, w sytuacji gdy zmiana taka nie została jeszcze odnotowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Zgłaszanie przez instytucje obowiązane rozbieżności pozornych byłoby niepożądane, ponieważ mogłoby istotnie wpłynąć na wydłużenie czasu rozpatrywania zgłoszeń dotyczących faktycznych rozbieżności w centralnym rejestrze beneficjentów rzeczywistych. Ustalenie sposobu odnotowywania rozbieżności, o którym mowa w art. 61a ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. powinno nastąpić w procedurze wewnętrznej instytucji obowiązanej, co znalazło odzwierciedlenie w brzmieniu art. 50 ust. 2 pkt 10 ustawy o p.p.p.f.t. Przepis implementuje art. 30 ust. 4 dyrektywy 2015/849 w zakresie nałożenia na podmioty zobowiązane obowiązku informowania o rozbieżnościach. Uprawnienie do przekazywania informacji o odnotowanych

rozbieżnościach pomiędzy informacjami znajdującymi się w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych, a posiadanymi informacjami przyznane zostało również jednostkom współpracującym (art. 61a ust. 3 ustawy o p.p.p.f.t.). Do przekazania informacji przez jednostkę współpracującą odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 61a ust. 2 ustawy o p.p.p.f.t., a więc także w przypadku przekazywania informacji przez jednostkę współpracującą konieczne będzie załączenia uzasadnienia oraz odpowiedniej dokumentacji. W celu usprawnienia procesu przekazywania informacji przewidziano możliwość wykorzystania w tym celu infrastruktury systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55 ustawy o p.p.p.f.t. (art. 61a ust. 4 ustawy o p.p.p.f.t.). Organ właściwy w sprawach rejestru, zgodnie z art. 61a ust. 5 ustawy o p.p.p.f.t., podejmie czynności zmierzające do wyjaśnienia rozbieżności zgłoszonych na podstawie art. 61a ust. 3-4 ustawy o p.p.p.f.t., przy czym w ramach przedmiotowych czynności organ może podjąć działania inne niż wymienione w ust. 6. W szczególności należy zauważyć, iż organ właściwy w sprawach rejestru wszczyna postępowanie, o którym mowa w ust. 6 „w uzasadnionych przypadkach”, wszczęcie postępowania powinno być zatem poprzedzone czynnościami zmierzającymi do ustalenia, czy dany przypadek uzasadnia takie wszczęcie. Czynności, o których mowa w ust. 5, mogą polegać na ustaleniu, czy zgłoszone rozbieżności mają charakter faktyczny czy pozorny (działania analogiczne do podejmowanych przez instytucje obowiązane zgodnie z ust. 2. W przypadku uznania przez organ właściwy w sprawach Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, że konieczne jest wszczęcie postępowania w sprawie zapewnienia zgodności danych zapisanych w rejestrze ze stanem faktycznym, odpowiednia informacja zostanie na ten temat zamieszczona w rejestrze, co wynika z art. 61a ust. 6 ustawy o p.p.p.f.t. Przepis ten zapewnia implementację art. 30 ust. 4 dyrektywy, przewidującego konieczność umieszczenia wzmianki w rejestrze, w stosownych przypadkach dotyczących zgłoszonych rozbieżności. Organ właściwy w sprawach rejestru będzie mógł na podstawie art. 61a ust. 7 ustawy o p.p.p.f.t. wydać decyzję w przedmiocie sprostowania danych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych.

Art. 64 ustawy o p.p.p.f.t. - określa okres retencji danych przetwarzanych w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych. Dyrektywa 2015/849 w art. 30 ust. 10 oraz w art. 31 ust. 9 reguluje okres przechowywania informacji w rejestrach beneficjentów rzeczywistych państw członkowskich. Art. 64 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. reguluje okres przechowywania informacji dotyczących podmiotów podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, natomiast ust. 2 reguluje okres przechowywania informacji dotyczących trustów, które jako podmioty lub porozumienia prawne regulowane prawem obcym, nie podlegają wpisowi do

Krajowego Rejestru Sądowego. W obu przypadkach przewidziano okres przechowywania informacji nieprzekraczający 10 lat od momentu ustania obowiązku zgłoszenia danych do rejestru, co odpowiada wymogom nałożonym przez art. 30 ust. 10 oraz w art. 31 ust. 9 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843.

Uchylenie **art. 65 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu wyeliminowanie przepis duplikującego przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO).

Zmiany wprowadzone do **art. 68, art. 69 oraz art. 70 ustawy o p.p.p.f.t.** są zmianami o charakterze technicznym nie mającymi wpływu na treść normatywną tych przepisów.

W **art. 97 ustawy o p.p.p.f.t.** projektodawca proponuje uchylić ust. 8. Zgodnie ze stanowiskiem Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu zgłoszonym w związku z opracowywaniem jednolitego tekstu ustawy o p.p.p.f.t. oraz stanowiskiem Rządowego Centrum Legislacji zawartym w piśmie z dnia 1 marca 2019 r. znak RCL.DDUTJ.5570.5/2019 stosownie do którego cyt. „*Analizując przepis art. 97 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. poz. 723, z późn. zm.), można przychylić się do stanowiska Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu z którego wynika, że polecenie nowelizacyjne zawarte w art. 96 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości, dotyczące uchylenia ust. 8, odnosi się do art. 97 powyższej ustawy, niemniej rozstrzygające stanowisko w tym zakresie powinien zająć projektodawca ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości. Natomiast w opinii Rządowego Centrum Legislacji jednoznaczne rozstrzygnięcie obecnego brzmienia art. 97 ustawy o p.p.p.f.t. powinno nastąpić w drodze kolejnej nowelizacji ustawy.*”.

Dodanie do treści **art. 98 ustawy o p.p.p.f.t.** ustępu 5 ma na celu zwiększenie efektywności kontroli uzyskiwania przez Generalnego Inspektora objętych tajemnicą telekomunikacyjną informacji o adresach IP, z których następowało połączenie z systemem teleinformatycznym instytucji obowiązanej, oraz czasów połączeń z tym systemem sprawowanej przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

Zmiana redakcji **art. 102 ust. 1 pkt 1 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu precyzyjniejsze wyrażanie wymogów wynikających z dyrektywy 2015/849 poprzez zwiększenie zakresu ochrony

przewidzianej dla osób dokonujących w imieniu instytucji obowiązanych również na przypadku dokonywania zgłoszeń o, których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.

W ramach nowelizacji **dodano do art. 104 ust. 4** ustawy o p.p.p.f.t., a także nadano **nowe brzmienie art. 105 ust. 6** ustawy o p.p.p.f.t. Obie zmiany wynikają z potrzeby pełniejszego oddania w przepisach krajowych zapisów art. 32 ust. 5 dyrektywy 2015/849, wskazującego przesłanki odmowy udzielenia przez jednostkę analityki finansowej informacji organom właściwym. Zgodnie z przyjętymi na gruncie prawa polskiego rozwiązaniami, krajowe organy uprawnione do uzyskiwania informacji finansowej zostały wymienione w art. 104 i 105 ustawy o p.p.p.f.t., dlatego też to w tych przepisach zostały wyszczególnione przesłanki odmowy udzielenia informacji. Ponadto, wprowadzono możliwość udostępniania Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej informacji, o których mowa w art. 72, a więc informacji o tzw. „transakcjach ponadprogowych” na zasadach analogicznych do tych przewidzianych dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Zmiany wprowadzone do **art. 111 ust. 6** mają na celu wdrożenia regulacji wynikającej ze znowelizowanego art. 53 ust. 2 dyrektywy 2015/849, który wymaga aby jednostka analityki finansowej, do której został skierowany wniosek o udostępnienie informacji od innej jednostki analityki finansowej, była obowiązana do uzyskania danych od podmiotów zobowiązanych oraz niezwłocznego przekazania odpowiedzi.

Art. 53 ust. 2 dyrektywy wskazuje ponadto na konieczność niezwłocznego przekazywania odpowiedzi na zapytania zagranicznej jednostki analityki finansowej. W dotychczasowym brzmieniu art. 111 ust. 6 obowiązywał termin 30 dni na udzielenie odpowiedzi, jednakże należy zauważyć, iż był to termin maksymalny, w praktyce odpowiedzi były udzielane możliwie jak najszybciej. Wskazanie terminu 30 dni wiązało się z faktem, iż nie wszystkie zagraniczne jednostki analityki finansowej korzystają z systemów elektronicznej wymiany informacji, takich jak FIU.net. Przy wykorzystaniu korespondencji tradycyjnej, zasadnym było wskazanie terminu umożliwiającego faktyczne zrealizowanie wniosku. W celu uniknięcia wątpliwości co do terminowości udzielania odpowiedzi zagranicznym jednostkom analityki finansowej, znowelizowano **art. 111 ust. 6** ustawy o p.p.p.f.t., poprzez wskazanie, iż w przypadku jednostek analityki finansowej państw członkowskich, informacje będą udostępniane niezwłocznie (państwa członkowskie korzystają z systemów elektronicznej wymiany informacji). W przypadku jednostek analityki finansowej z państw trzecich niebędących państwami członkowskimi, informacje będą udzielane najszybciej jak to możliwe, nie dłużej

niż w terminie 30 dni (ze względu na potencjalny brak możliwości skorzystania z systemów elektronicznej wymiany informacji).

Znowelizowany **art. 113 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t.** wprowadza zmiany w zakresie przekazywania informacji zagranicznym jednostkom analityki finansowej. W dotychczasowym brzmieniu przepisu zastosowano zwrot wskazujący, iż „Generalny Inspektor Informacji Finansowej może zezwolić na przekazanie udostępnionych informacji”. Poprzez zmianę struktury przepisu oraz rezygnację z zastosowania słowa „może”, usunięto pojawiające się wątpliwości co do potencjalnej uznaniowości działań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w zakresie przekazywania informacji zagranicznej jednostce analityki finansowej. Art. 55 ust. 2 dyrektywy 2015/849 wskazuje, iż jednostki analityki finansowej przekazujące informacje do swoich odpowiedników w państwach członkowskich, powinny *„jak najszybciej i w jak najszerszym możliwym zakresie”* udzielać uprzedniej zgody na dalsze przekazywanie informacji właściwym organom. Tym samym wypełnianie przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej omawianego obowiązku, w praktyce musi się wiązać ze wskazaniem dopuszczalnego zakresu wykorzystania informacji już na etapie odpowiedzi na wniosek. Ponadto uznano za zasadne podkreślenie, iż udzielając stosownych zgód na przekazanie informacji lub dokumentów, Generalny Inspektor Informacji Finansowej działa niezwłocznie. Art. 55 ust. 2 dyrektywy 2015/849 dopuszcza możliwość odmowy przekazania informacji jedynie w przypadkach, które muszą wiązać się z przesłankami wskazanymi w tym artykule, a także muszą być sprecyzowane w prawie krajowym. Zasadą pozostaje obligatoryjne udzielanie informacji, dlatego też konieczne stało się preredagowanie art. 113 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. i usunięcie zwrotów wskazujących na uznaniowość Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

Art. 114 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. w dotychczasowym brzmieniu wskazywał na przesłanki odmowy udostępnienia informacji zagranicznej jednostce analityki finansowej, natomiast art. 55 dyrektywy 2015/849 reguluje kwestię nie tylko przekazania informacji jednostkom analityki finansowej, ale również kwestie wyrażenia zgody na wykorzystanie przekazanych informacji do celów wykraczających poza cele pierwotnie zatwierdzone, czy też przekazania przez jednostkę analityki finansowej informacji do innego organu. Wskazane w art. 55 ust 2 dyrektywy 2015/849 przesłanki odmowy udzielenia informacji są wspólne dla przekazania informacji zagranicznej jednostce analityki finansowej, czy też dla następczej zgody na przekazanie przez taką jednostkę informacji do innego organu. Co za tym idzie koniecznym było znowelizowanie art. 114 ust. 1 ustawy, poprzez uszczegółowienie katalogu przypadków, w których Generalny Inspektor Informacji Finansowej może odmówić przekazania informacji

lub dokumentów. Zauważyć ponadto należy, iż dyrektywa 2018/843 zmieniła art. 55 ust. 2 poprzez podkreślenie, iż wszelkie wyjątki od zasady udzielania informacji muszą być sprecyzowane w sposób zapobiegający nadużyciom i nieuzasadnionym ograniczeniom w przekazywaniu informacji. Tym samym prawidłowa implementacja przepisów unijnych wymagała sprecyzowania art. 114 ust. 1, tak by nie było wątpliwości co do możliwości odmowy przekazania informacji, przykładowo w sytuacji zwrócenia się przez zagraniczną jednostkę analityki finansowej o zezwolenie na przekazanie informacji uzyskanej od Generalnego Inspektora Informacji Finansowej do postępowania administracyjnego niezwiązanego z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu.

Art. 115a ustawy o p.p.p.f.t. wdraża do krajowego porządku prawnego wymogi wynikające z art. 48 ust. 1a dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843. Wprowadzony przepis ma na celu ułatwienie i wspieranie współpracy Generalnego Inspektora oraz KNF z właściwymi organami państw członkowskich, odpowiedzialnymi za nadzór lub kontrolę przestrzegania przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ponadto, w celu realizacji wymogów dyrektywy 2015/849 oba organy zostały wskazane, jako punkty kontaktowe na potrzeby tej współpracy.

Dyrektywa 2018/843 dodała do dyrektywy 2015/849 art. 50a, regulujący zasady wymiany informacji pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich. Art. 50a zostanie wdrożony poprzez dodanie do przepisów ustawy o p.p.p.f.t. **art. 116a**, który w ust. 1 wyszczególnia organy zobowiązane do wymiany informacji, a w ust. 2 wskazuje okoliczności które nie mogą stanowić podstawy do odmowy wymiany informacji. Zauważyć należy, iż art. 50a dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, w lit. b. odnosi się do informacji chronionych zasadą poufności wymiany informacji między prawnikiem a klientem lub tajemnicą zawodową określoną prawem, zgodnie z art. 34 ust. 2 dyrektywy 2015/849. Zauważyć należy, iż przywołany art. 34 ust. 2 dyrektywy 2015/849 znajduje zastosowanie do „*notariuszy, innych przedstawicieli wolnych zawodów prawniczych, biegłych rewidentów, zewnętrznych księgowych oraz doradców podatkowych*”, ale jedynie w zakresie, który można opisać poprzez uzyskiwanie informacji w związku z reprezentowaniem klienta w postępowaniu sądowym lub w związku z takim postępowaniem. Na gruncie polskiego porządku prawnego, ze względu na brak uprawnień do reprezentowania klienta w postępowaniu sądowym, część zawodów objętych art. 34 ust. 2 dyrektywy 2015/849, nie może zostać objęta tym wyłączeniem. W związku z powyższym, art. 116a ust. 2 pkt 2 ustawy o p.p.p.f.t. odnosi się jedynie do wolnych zawodów wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy o p.p.p.f.t. Art. 50a lit. d dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843 został wprowadzony w art. 116a

ust. 2 pkt 4, zgodnie z którym nie można odmówić udostępnienia informacji lub dokumentów, jeżeli wniosek został złożony przez organ, którego zakres zadań lub pozycja nie odpowiada zakresowi zadań lub pozycji organu, do którego ten wniosek został skierowany. Przedmiotowy przepis ma na celu usprawnienie wymiany informacji pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich poprzez zapobieganie sytuacjom, w których przykładowo odpowiednik Prokuratury Krajowej państwa członkowskiego odmawia udzielenia odpowiednich informacji polskiemu Urzędowi Celno-Skarbowemu, ze względu na inną pozycję w hierarchii administracji publicznej.

Przepisy **Rozdziału 11a ustawy o p.p.p.f.t.** wdrażają do krajowego porządku prawnego wymogi wynikające ze znowelizowanego art. 47 ust. 1 dyrektywy 2015/849. Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie obowiązane są zapewnić, aby podmioty świadczące usługi wymiany walut pomiędzy walutami wirtualnymi a fiducjarnymi podlegały obowiązkowi uzyskania rejestracji, a na podmioty świadczące usługi na rzecz trustów lub spółek nałożony został obowiązek uzyskania zezwolenia lub rejestracji. Prawidłowa transpozycja przepisu art. 47 ust. 1 dyrektywy 2015/849, w brzmieniu nadanym mu przez art. 1 pkt 29 dyrektywy 2018/843 wymaga objęcia działalności polegającej na świadczeniu usług, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy o p.p.p.f.t. oraz działalności polegającej na świadczeniu usług, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy o p.p.p.f.t. jedną z form reglamentacji prowadzenia działalności gospodarczej przewidzianej przez przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 z późn. zm.). W ocenie projektodawcy uznanie działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy o p.p.p.f.t. oraz art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy o p.p.p.f.t. za działalność regulowaną, a co za tym idzie uzależnienie możliwości jej wykonywania od obowiązku uzyskania wpisu do właściwego rejestru czyni zadość wymogom wynikającym z przepisów 4AMLD.

Regulacja dotycząca reglamentacji działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty świadczące usługi na rzecz trustów i spółek zawarta jest w przepisach **art. 129a do art. 129k ustawy o p.p.p.f.t.** Analogiczna regulacja dotycząca reglamentacji działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty świadczące usługi w zakresie walut wirtualnych przewidziana została w **art. 129l do art. 129v ustawy o p.p.p.f.t.**

Przepisy **art. 129a oraz art. 129l ustawy o p.p.p.f.t.** określają zakres usług, których świadczenie objęte będzie zakresem działalności regulowanych. Zakres ww. usług pokrywa się z zakresem usług instytucji obowiązanych określonych odpowiednio w art. 2 ust. 1 pkt 12 oraz art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy o p.p.p.f.t. Organem prowadzącym rejestr działalności regulowanej,

o której mowa w art. 129a ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. (podmioty świadczące usługi na rzecz trustów lub spółek) oraz rejestr działalności regulowanej, o której mowa w art. 129l ustawy o p.p.p.f.t. (podmioty świadczące usługi w zakresie walut wirtualnych), będzie minister właściwy ds. finansów publicznych. Zakres danych w nich zawartych wskazany został w **art. 129h oraz art. 129s ustawy o p.p.p.f.t.**

W **art. 129b oraz art. 129c ustawy o p.p.p.f.t.** określone zostały materialne przesłanki konieczne do spełnienia, w celu podjęcia oraz wykonywania działalności na rzecz spółek lub trustów. W odniesieniu do działalności regulowanej, o której mowa w art. 129l ustawy o p.p.p.f.t. adekwatne wymogi określone zostały w przepisach **art. 129m oraz art. 129n ustawy o p.p.p.f.t.** Dyrektywa 2015/849 w art. 47 ust. 2 nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, że osoby zajmujące kierownicze stanowiska w podmiotach świadczących usługi na rzecz trustów lub spółek oraz w podmiotach świadczących usługi w zakresie walut wirtualnych były osobami spełniającymi wymogi dotyczące kompetencji i reputacji, nie precyzując jednocześnie zakresu wymogów koniecznych do spełnienia. Jedynej wskazówki interpretacyjnej dostarcza motyw 51 preambuły 4AMLD, zgodnie z którym kryteria oceny, czy dana osoba jest osobą posiadającą odpowiednie kompetencje i odpowiednią reputację, powinny przynajmniej odzwierciedlać potrzebę ochrony tych podmiotów przed wykorzystaniem ich przez osoby zarządzające nimi lub ich beneficjentów rzeczywistych do celów przestępczych. W związku z powyższym projektodawca zdecydował się na uwarunkowanie możliwości podjęcia właściwej działalności regulowanej od spełnienia wymogu niekaralności osób wskazanych w **art. 129b oraz 129m ustawy o p.p.p.f.t.** Projektowane przepisy (**art. 129c oraz 129n ustawy o p.p.p.f.t.**) precyzują ponadto przesłanki, po realizacji których obowiązek posiadania wiedzy lub doświadczenia zostanie uznany za spełniony (przesłanka pierwsza - ukończenie szkolenia lub kursu obejmującego prawne lub praktyczne zagadnienia związane z taką działalnością lub przesłanka druga - wykonywanie przez okres co najmniej roku, czynności związanych z taką działalnością). Należy stwierdzić, że obowiązek posiadania wiedzy lub doświadczenia zostanie uznany za spełniony w przypadku realizacji przynajmniej jednej z przesłanek. Przesłanka wykonywania, przez okres co najmniej roku, czynności związanych z działalnością na rzecz trustów lub spółek albo wykonywania, przez okres co najmniej roku, czynności związanych z działalnością w zakresie walut wirtualnych, zostanie zrealizowana wskutek wykonywania zadań i czynności merytorycznie związanych z przedmiotem działalności gospodarczej (w tym zarządzanie działalnością, wykonywanie czynności na rzecz klientów, sporządzanie dokumentacji związanej z prowadzoną działalnością). W związku z tym należy uznać, że przesłanka nie zostanie zrealizowana w sytuacji wykonywania wyłącznie

czynności usługowych, technicznych lub pomocniczych niemających merytorycznego związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Przepisy dotyczące przesłanek formalnych, koniecznych do spełnienia w celu podjęcia oraz wykonywania obu rodzajów działalności regulowanej, przewidzianych w rozdziale 11a ustawy o p.p.p.f.t., tj. danych zgłaszanych we wnioskach o wpis do właściwych rejestrów przewidziane zostały w **art. 129e oraz art. 129p ustawy o p.p.p.f.t.**

Na przedsiębiorców wpisanych do ww. rejestrów nałożono obowiązek zawiadomienia organów prowadzących odpowiedni rejestr o zawieszeniu wykonywania działalności regulowanej (**art. 129j oraz art. 129u ustawy o p.p.p.f.t.**).

Określono również termin, w którym organ prowadzący rejestry działalności regulowanej obowiązany jest do dokonania wpisu oraz przesłanki pozwalające na wydanie decyzji o odmowie dokonania wpisu. Organowi przyznano również uprawnienie do wydawania decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru działalności regulowanej (**art. 129k oraz art. 129v ustawy o p.p.p.f.t.**).

Rozszerzenie regulacji **art. 130 ustawy o p.p.p.f.t.** o ustęp trzeci, wynika z konieczności transpozycji do krajowego porządku prawnego wymogów wynikających z art. 48 ust. 2 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843. Zgodnie z dyrektywą personel m.in. organów przeprowadzających kontrolę musi cechować się wysoką etyką zawodową i odpowiednimi kwalifikacjami oraz zachowywać wysokie standardy zawodowe. Wprowadzenie art. 130 ust. 3 ma zapewnić, że osoby odpowiedzialne za kontrolę instytucji obowiązanych z ramienia Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz innych organów uprawnionych do kontroli przestrzegania obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu wykazywać się będą odpowiednią wiedzą oraz kwalifikacjami pozwalającymi na właściwą realizację obowiązków kontrolnych.

Zmiany przewidziane w **art. 145 ust. 1 i 2 ustawy o p.p.p.f.t.** oraz dodanie ust. 3 wynikają z treści art. 48 ust. 4 i 5 dyrektywy 2015/849. Przywołane w przepisie organy będą miały przyznane szerokie możliwości oraz uprawnienia w zakresie zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy przez jednostki organizacyjne podmiotów z państw członkowskich oraz wchodzące w skład grupy jednostki organizacyjne instytucji obowiązanych będące instytucjami kredytowymi i finansowymi w rozumieniu art. 3 pkt 1 i 2 dyrektywy 2015/849.

Rozszerzenie, zawartego w **art. 147 ustawy o p.p.p.f.t.** katalogu deliktów administracyjnych jest konsekwencją nałożenia na instytucje obowiązane nowych obowiązków m.in. w zakresie

nawiązywania stosunków gospodarczych lub prowadzenia działalności związanej z państwem trzecim wysokiego ryzyka, zidentyfikowanym przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849 (art. 147 pkt 16-17 ustawy o p.p.p.f.t.). Służyć ma także zwiększeniu efektywności kontroli przestrzegania przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 147 pkt 13 ustawy o p.p.p.f.t.) oraz skuteczności prowadzenia analiz dotyczących prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 147 pkt 14 ustawy o p.p.p.f.t.).

Nowelizacja **art. 152 ustawy o p.p.p.f.t.** ma na celu precyzyjniejszą transpozycję regulacji art. 60 ust. 1 akapit drugi lit. b) dyrektywy 2015/849 i wskazanie wprost, że ograniczenie zakresu publikowanej informacji o nałożonej karze administracyjnej może zostać dokonane zarówno terminowo, jak i bezterminowo i obejmować pozostające w związku z tą publikacją dane osobowe.

W **art. 153 ustawy o p.p.p.f.t.** przewidziana została sankcja dla podmiotów wymienionych w art. 58 pkt 1–5 i 7-13 ustawy o p.p.p.f.t. oraz osób, o których mowa w art. 58 pkt 6 ustawy o p.p.p.f.t, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Sankcja nakładana ma być za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia danych, jak również podanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym. Tym samym w interesie przytoczonych powyżej podmiotów i osób pozostaje uzyskiwanie aktualnych danych o swoich beneficjentach rzeczywistych, a zaniechanie tego obowiązku, ze względu na niedokonanie wymaganego wpisu w centralnym rejestrze beneficjentów rzeczywistych, wiązać się będzie z nałożeniem sankcji karnej w wysokości do 1 000 000 zł. Przepis ten uzupełnia implementację art. 30 ust. 1 i art. 31 ust. 5 o wymaganą sankcję karną. W art. 153 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. przewidziana jest sankcja dla podmiotów wymienionych w art. 58 pkt 1–5 i 7-13 ustawy o p.p.p.f.t. oraz osób, o których mowa w art. 58 pkt 6 ustawy o p.p.p.f.t, za niedopełnienie obowiązku zgłoszenia informacji do centralnego rejestru beneficjentów rzeczywistych. W dotychczasowym brzmieniu, sankcja była przewidziana jedynie dla spółek wymienionych w art. 58 ustawy o p.p.p.f.t., przy czym ze względu na konieczność poszerzenia katalogu podmiotów obowiązanych do zgłaszania informacji w rejestrze o podmioty niebędące spółkami, konieczne stało się zastąpienie słowa „spółki” na „podmioty”. Jednocześnie w art. 153 ustawy o p.p.p.f.t. w nowym brzmieniu podkreślono wprost, że sankcji podlega zarówno niedopełnienie obowiązku zgłoszenia informacji oraz podanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym. Biorąc pod uwagę wymogi art. 30 ust. 4 i art. 31 ust. 5 dyrektywy w zakresie zapewnienia, by dane w rejestrze były odpowiednie, dokładne i aktualne, a także zasady tworzenia przepisów o charakterze sankcyjnym, nakazujące

stosowanie maksymalnie precyzyjnych określeń, konieczne stało się wprowadzenie zmiany do art. 153 ustawy o p.p.p.f.t. poprzez dodanie możliwości nałożenia kary za podanie do centralnego rejestru beneficjentów rzeczywistych danych niezgodnych ze stanem faktycznym.

Art. 153a ustawy o p.p.p.f.t. uzupełnia wdrożenie art. 47 ust. 1 dyrektywy 2018/843, dopuszczając możliwość nałożenia kary pieniężnej na podmioty prowadzące działalność na rzecz spółek lub trustów oraz na podmioty prowadzące działalność w zakresie walut wirtualnych w przypadku niedopełnienia obowiązku uzyskania wpisu do właściwego rejestru działalności regulowanej. Przepis ten ma charakter gwarancyjny, a jego funkcja sprowadza się do zapewnienia wykonywania ww. działalności gospodarczej jedynie przez podmioty wpisane do właściwego rejestru.

Art. 1 pkt 6 dyrektywy 2018/843 rozszerzył regulację art. 10 ust. 1 4AMLD na anonimowe skrytki sejfowe. Zgodnie z art. 7 ustawy umowy o prowadzenie anonimowych skrytek sejfowych wygasną z mocy prawa po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Ponadto skorzystanie z anonimowej skrytki sejfowej, zarówno w okresie obowiązywania umowy o jej prowadzenie, jak i już po jej wygaśnięciu uzależnione zostało od zastosowania wobec posiadacza takiej skrytki sejfowej środków bezpieczeństwa finansowego.

W **art. 2** projektu ustawy wprowadza się zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*. Projektowane przepisy implementują do krajowego porządku prawnego wymogi wynikające z art. 47 ust. 3 dyrektywy 2015/849 w odniesieniu do pośredników w obrocie nieruchomościami (art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o p.p.p.f.t). Zgodnie z tym przepisem na państwa członkowskie nałożony został wymóg zapewnienia, że działalność m.in. pośredników w obrocie nieruchomościami nie będzie wykonywana przez osoby lub podmioty, których współnikami lub beneficjentami rzeczywistymi są osoby karane za przestępstwa istotne w kontekście celów dyrektywy 2015/849. W tym celu do przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* dodany został przepis art. 181b, ustanawiający wymóg niekaralności za wskazane w tym przepisie czyny zabronione w stosunku do osób uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz do beneficjentów rzeczywistych podmiotów prowadzącego taką działalność.

Zmiany, o których mowa w **art. 3** znajdują swoje źródło również w art. 47 dyrektywy 2015/849 i dotyczą ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. - *Prawo dewizowe*. Polegają na doprecyzowaniu art. 12 poprzez objęcie wymogiem niekaralności również beneficjentów rzeczywistych podmiotów prowadzących działalność kantorową.

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. - *Prawo dewizowe* działalność kantorową może wykonywać osoba fizyczna, która nie została prawomocnie skazana za przestępstwo skarbowe albo za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, a także osoba prawna oraz spółka niemająca osobowości prawnej, której żaden odpowiednio członek władz lub wspólnik nie został skazany za takie przestępstwo. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy *Prawo dewizowe*, czynności bezpośrednio związane z wykonywaniem działalności kantorowej mogą być wykonywane tylko przez osoby, które nie zostały skazane prawomocnie za przestępstwa skarbowe albo za przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej i które posiadają fachowe przygotowanie do wykonywania tych czynności. Za fachowe przygotowanie ustawa uznaje ukończenie kursu obejmującego prawne i praktyczne zagadnienia związane z prowadzeniem działalności kantorowej, udokumentowane świadectwem, lub pracę w banku, w okresie co najmniej rocznym, na stanowisku bezpośrednio związanym z obsługą transakcji walutowych, udokumentowaną świadectwem pracy, oraz znajomość przepisów ww. ustawy regulujących działalność kantorową, potwierdzoną złożonym oświadczeniem.

Projektowana zmiana art. 12 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. - *Prawo dewizowe* ma na celu pełną implementację do krajowego porządku prawnego wymogów wynikających z art. 47 ust. 1 i 2 dyrektywy 2015/849 w odniesieniu do podmiotów o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy p.p.p.f.t.

W **art. 4** projektu ustawy projektodawca wprowadza zmiany w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. *o nadzorze nad rynkiem finansowym* poprzez dodanie art. 17e-17f. Projektowane zmiany mają na celu implementację **art. 57a-57b** dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez dyrektywę 2018/843, które to przepisy regulują kwestię wymiany informacji oraz współpracy pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego a organami nadzoru nad rynkiem finansowym oraz jednostkami analityki finansowej z państw członkowskich (art. 17e), a także z państw niebędących państwami członkowskimi (art. 17f).

W **art. 5** projektu ustawy planuje się wprowadzić zmiany w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. *o grach hazardowych*. Działalność w zakresie gier hazardowych (przykładowo gier w karty, gier w kości i gier na automatach) może być prowadzona w świetle art. 11 ust. 1 ww. ustawy, między innymi pod warunkiem, że wobec spółki lub jej akcjonariuszy (wspólników) lub członków zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej lub prokurentów spółki, nie istnieją uzasadnione zastrzeżenia z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, bezpieczeństwa interesów ekonomicznych państwa, a także

przestrzegania przepisów regulujących przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Należy podkreślić, że kategoria osób, w stosunku do których adresowane są powyższe wymogi obejmuje wspólników, akcjonariuszy, członków zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej itd. W celu dokonania pełnej transpozycji art. 47 ust. 1 dyrektywy 2015/849 do krajowego porządku prawnego projektodawca zamierza objąć wymogiem posiadania nienagannej opinii, w szczególności niekaralności również beneficjentów rzeczywistych spółek prowadzących działalność w zakresie o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. *o grach hazardowych*.

W **art. 6** projektu ustawy planuje się wprowadzić zmianę w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. *o działaniach antyterrorystycznych* mającą na celu uzupełnienie katalogu organów i podmiotów, z którymi Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w celu realizacji ustawowych zadań, wymienia informacje dotyczące zdarzeń o charakterze terrorystycznym o Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Proponowane rozwiązanie ma przywrócić regulacje odnoszącą się do Generalnego Inspektora, która obowiązywała w stanie prawnym przed dniem 1 marca 2017 r. tj. przed dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. *przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej* (Dz.U. z 2016 r. poz. 904).

W **art. 7** projektu ustawy planuje się wprowadzić zmianę w art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. *o Krajowej Administracji Skarbowej* stanowiącą podstawę prawną do pozyskiwania przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej danych zgromadzonych w zbiorach danych organów i podmiotów o których mowa w art. 46 ust. 2 tej ustawy, w tym informacji od Generalnego Inspektora o tzw. „transakcjach ponadprogowych” bez konieczności składania każdorazowo pisemnych wniosków o udostępnienie takich danych. Ponadto projektowany przepis określa warunki techniczne dla jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej niezbędne do pozyskania w drodze teletransmisji takich danych. Projektowana regulacja powieli obowiązujące w aktualnym stanie prawnym rozwiązanie przewidziane dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Na mocy **art. 8 i art. 9** projektu ustawy zostaną utworzone rejestry działalności regulowanej, o których mowa odpowiednio w art. 129a i art. 129l ustawy zmienianej w art. 1 projektu tj. rejestr działalności na rzecz spółek lub trustów oraz rejestr rejestru działalności w zakresie walut wirtualnych. Dla obu tych rejestrów organem właściwym do ich prowadzenia będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych.

W **art. 10-13** projektu ustawy określono przepisy przejściowe określające zasady funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie przepisów dotychczas obowiązującej ustawy, po wejściu w życie znowelizowanych przepisów. Podstawowy okres przejściowy, przewidziany w art. 10 mówi o tym, że podmioty które w dniu wejścia w życie ustawy wykonują działalność, która nie wymagała uzyskania wpisu do rejestru działalności regulowanej są obowiązani w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dostosować swoją działalność do przepisów określonych w rozdziale 11a projektu ustawy. Taki sam okres na dostosowanie prowadzonej działalności do nowych wymogów, o których mowa w projekcie ustawy nałożono na podmioty prowadzące działalność w zakresie określonym w art. 179a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* tj. pośredników w obrocie nieruchomościami, na podmioty prowadzące działalność w zakresie określonym w art. 11 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. - *Prawo dewizowe* tj. podmioty prowadzące działalność kantorową, a także na podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1-3 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. *o grach hazardowych*.

Art. 14 projektu ustawy zawiera przepisy transponujące wymogi art. 10 ust. 1 dyrektywy 2015/849 w brzmieniu nadanym przez art. 1(6) dyrektywy 2018/843 w odniesieniu do anonimowych skrytek sejfowych. Projektodawca powielił rozwiązanie zastosowane przy nowelizacji poprzednio obowiązujących przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w odniesieniu do anonimowych rachunków bankowych (art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie niektórych innych ustaw*), tj. przewidział, że umowy o prowadzenie anonimowych skrytek sejfowych wygasną z mocy prawa po upływie określonego czasu od dnia wejścia w życie ustawy. Ze względu na fakt, że szczegółowe postanowienia umów o udostępnienie skrytki sejfowej na podstawie, której banki wykonują czynność bankową, o której mowa w art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – *Prawo bankowe* (Dz. U. z 2019, poz. 2357 z późn. zm.) zawarte są w regulaminach bankowych, charakter prawny tych umów może znacząco się od siebie różnić. W związku z powyższym, projektodawca nie zdecydował się na szczegółową regulację praw i obowiązków stron umów o udostępnienie skrytki sejfowej, wychodząc z założenia, że zastosowanie znajdą tu przede wszystkim przepisy prawa cywilnego oraz prawa bankowego. Niezależnie od powyższego, pełne i prawidłowe wdrożenie przepisów dyrektywy 2015/849 wymaga, aby w każdym przypadku, wobec klienta chcącego skorzystać z anonimowej skrytki sejfowej zastosowane zostały środki bezpieczeństwa finansowego (art. 14 ust. 2 projektu

ustawy). Środki bezpieczeństwa finansowego muszą zostać zastosowane niezależnie do tego czy będzie to miało miejsce jeszcze w czasie obowiązywania umowy o udostępnienia anonimowej skrytki sejfowej, czy już po jej wygaśnięciu na podstawie art. 14 ust.1 ustawy.

W **art. 15** projektu określono skutki finansowe związane z wejściem w życie projektowanych przepisów, które wiązać się będą z wydatkami dla budżetu państwa w latach 2020-2029.

Art. 16 projektu ustawy – przepis końcowy, dotyczy regulacji dotyczących wejścia w życie przepisów ustawy. Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po 14 dniach od dnia jej ogłoszenia w dzienniku urzędowym, z wyjątkiem przepisów dotyczących m.in. rozszerzenia zakresu gromadzonych przez GIFF statystyk, uszczegółowienia zasad dotyczących stosowania przez instytucje obowiązane środków bezpieczeństwa finansowego, a także działań podejmowanych przez nie w zakresie relacji związanych z państwami trzecimi wysokiego ryzyka, które zgodnie z propozycją mają wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia projektowanej ustawy oraz przepisów dotyczących m.in. mechanizmów weryfikacji danych zawartych w CRBR, oraz przepisów w zakresie działalności regulowanych, o których mowa w rozdziale 11a dotyczących działalności na rzecz spółek lub trustów oraz działalności w zakresie walut wirtualnych, które wejdą w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia projektowanej ustawy. Powyższa regulacja ma na celu zapewnienie odpowiedniego czasu na zapoznanie się z nowymi przepisami, a także przygotowanie do zmian, jakie wynikają z ich wejścia w życie. 6 miesięczne *vacatio legis* w zakresie wprowadzanych rozwiązań dotyczących działalności regulowanej będzie zdaniem projektodawcy korzystne z punktu widzenia możliwości dostosowania się przez przedsiębiorców do nowych obowiązków.

Projekt będzie miał wpływ na działalność mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, gdyż nałoży na część instytucji obowiązanych nowe wymogi od których zależeć będzie możliwość prowadzenia przez nie działalności.

Projektowane regulacje nie stoją w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej. Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych. Projekt nie podlega obowiązkowi notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej* w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów

z dnia 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.